

АДЫГЭ 100 МАКЬ

Голос адыга

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу
къыдэкы

№ 74 (22763)

2023-рэ ильес

ШЭМБЭТ

МЭЛЫЛФЭГЬУМ и 29-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЬЭ ИЭП

6 +
тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъоэр

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээст

ЖъоныгъуакIэм
и 1-р — Гъатхэмрэ
IoфшIэннымрэ
ямэфэкI

Адыгэ Республикаем
щыпсухэу лъытэныгъэ
зыфэтишIыхэрэр!

ТичыпIэгъу лъапIэхэр!

Гъатхэмрэ IoфшIэннымрэ
ямэфэкIэ тышуфэгушо!

ЖъоныгъуакIэм и 1-р зэ-
кIэми зэдагъэльзэлIэрэ, та-
рихъ бай зиI мэфэкIу щыт.
Мамырныгъэм, IoфшIэнным,
лъытэныгъэ зэфирялэним
ятамыгъэу щыт мэфэкIыр
гъатхэм идэхэгъум хэтэгъеу-
нэфыкы.

Адыгэир сидигъуи лэжээ-
кло Iэпшэ пытэхэмкэ байгь.
Республикаем гъэхъагъеу иэхээр
зишушлаагъэр Адыгэим
иллэужыбэу зиофишIэнкэ аш
щытхуу къифэзыхыгъэхэр,
зэдтиунэм — Урысыем
игъэптиэн зиахыышу хэзы-
шыхыхэрэр ары.

Хъупхъэу Ioф зэрэшIэрэм,
зэрэзэктотхэм, республика
гупсэр нахь зэтэгэлсыхъагъа-
хууним яшылкъэу зэрэф-
лажхэхэрэм афеш! Адыгэим
исхэм тызэрафэрэзэр мы
мафэм къэтэlo.

ТичыпIэгъу лъапIэхэр,
псауныгъэ пытэ шьуйIэнэу,
шъунасыпышIонэу, мамы-
рэу шьущIэнэу, Адыгэими,
ти Хэгъэгушху Урысыеми
апае шьуиофишIэн тапэкI
гъэхэгъякIэхэр щышушы-
нэу тышуфэлъalo!

Адыгэ Республикаем
и Лышхъэу, Урысые по-
литическэ партиеу «Един
Россием» и Адыгэ шъо-
лъыр къутамэ и Секре-
тарэу Къумпыл Мурат

Адыгэ Республикаем
и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЭР

ЛъЭПКЬЫМ ФИШIЭЩТЫМКIЭ КЬОГЬАНЭ ИIЭП

Дунаим щызэлъашIэрэ шуушлааклоу, тикъэралыгъо дышъэ къыщычIэзыхы-
рэ компание анахь инэу, «Урысыем ихызмэтшIэпIэ анахь дэгъу»
зыфиорэ цээр къыдэзыхыгъэу, дунаим дышъэ къычIэхынымкэ икомпа-
ние анахь дэгъуищымэ ахэхъэгъэ «Полюсир» зыгъэпсыгъэу, къэралы-
гъо ыкIи политическэ IoфшишIэу, Адыгэим ипрезидентыгъэу Шъэумэн
Хъазрэт къызыхъугъэ мафэр жъоныгъуакIэм и 1-м хигъэунэфыкIыщт.

ИшыIэныгъэ щыщ ильес 35-м
ехъу зыфишIошьэгъэ Крас-
ноярскэ краим щигъэпсыгъэ
кIэлэцIыкlu Унэ-лицеим Шъэу-
мэн Хъазрэт имузей къы-
щызэуахынэу джырэ уахътэм
агъэхазыры.

Шъэумэн Хъазрэт иофишIа-
гъэхэм Адыгэим и Лышхъэу
Къумпыл Мурат уасэ афешы,
ежь Хъазрети ичыгогъухэм
ренэу ынаалэ атет.

ГупыкI ин зиI цыфэу, бэ-
дэдэмэ зишIуагъэ якIыгъэм
имэфэкI ехъулIэу гүшIэгъу
тыфэхъуугъ и ШуушI фонд ипа-
щэу Шъэумэн Асиет.

Аш къызэрэтилтагъэмкэ,
я 86-рэ ильесым Хъазрэт Мэ-
джидэ ыкIор ыкIуачIэ изэу
къеклонлагъ. Зипсауныгъэ лъып-
лэхэрэм, аш игъэптиэн фэлоры-
шлэрэ щылакIэм тетэу псэухэрэм

ар ашыщ — спортым пыль,
есыним, пкъышопыр псыхэ-
гъэним мэхъанэшо ареты.

— Зэклэмэ анахъеу зыгъэ-
гушIохэрэм ашыщ адиg цыфым
дэгъуо, даххуу къыдэхъуугъэр
зэхихымэ. Аш лъэшэу кIэгушу.

Къысфитео къэс зэклэмэ къа-
кIэупчIэ — чылэм дэсхэм ацэ-
къырело, якъэбар зэрэгъашIэ.
Псаоу щымыIэж къахэкIымэ,
лъэш дэдэу ыгу къео. Зэклэмэ
якъэбар егъалэ. ГушIуагъо
горэ Адыгэим къихъуагъэмэ,
сигуапэу сиыфитеошь, къы-
фэсэуатэ ежьи гуапэ щыз-
гъэхъуу шоIоигъуо. Аужырэ
уахътэм зэхъокыныгъэшIухэу
тиресpubлике къыщыхъухэрэм
арэгушхо, Къумпыл Мурат Io-
фэу зэшIуихырэмкэ лъэшэу
фэрэзэу иштихъу elo, — къыт-
филтагъ Шъэумэн Асиет. —

Джащ фэдэу дунаим къыщы-
хуурэм лишэу егъэгумэкы.
ТиньбжыкIэхэм тэрэзыджэ
къахафэмэ е къадэмыхуурэ
щыIэмэ, ыгу къео. ЕджапIэм

чIэсхэмкэ дэгъу дэдэу еджэ-
хэрэр зыфэдизыр къыфэсчу-
тэмэ, ашгушуукы, адеэ ашпэ-
ре еджапIэхэм ачIэхъанхэ зы-
хуукли.

Шъэумэн Хъазрэт къызыхъу-
гъэ мафэр IoфшIэним имэфэкI
тефэ. Ар ау къодьеу зэтемы-
фэгъе гупшысэ умышын пIэ-
къырэп ишыIэныгъэ гъогу пIэ
зыхъукIэ. НыбжыкIэ дэдэу
IoфшIэнир ригъэжьагь — ильес
14 нахь ыныбжыгъэп колхозын
зэрэхэтымкэ тхылтыр
къызыратым.

Джы пстэури зэклэлтыклоу.
(ИкIэух я 6 — 7-рэ н. арты).

ГухэльыкIэхэм япхырышын

Урысыем и Пра-
вительствэ и Тхъа-
матэ игуадзэу Ма-
рат Хуснулиним
видеоконферен-
ции шыкIэм тетэу
я XIV-рэ Дунэе
экономическэ фор-
умэу «Россия —
Исламский мир:
KazanForum» зы-
фиорэм изэхэш-
кло комитет изэхэ-
сыгъо тигъуасэ зэ-
рищаагь.

Мы Ioфхъабзэм хэлжьагъэх
федеральнэ министерствэхэм-
рэ ведомствэхэмрэ яшьхъэ-
тетхэр, хэгъэгум ишьольтирхэм
япашжээр, Урысыем иллыкло-
хэу бизнесым фэгъэзагъэхэр.
Адыгэим ыцIэкIэ зэхэсигъом
хэлжьагь Адыгэ Республика
и Лышхъэу Къумпыл
Мурат.

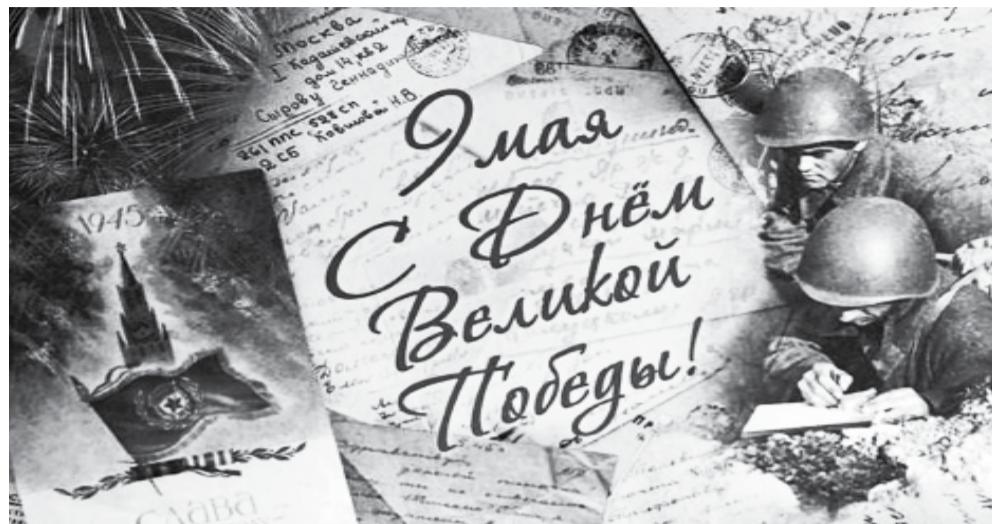
Форумыр жъоныгъуакIэм и
18-м къыщыублагъэу и 21-м
нэс Казань ѢыкIошт. Урысыем
и Президентэу Владимир Пути-
ным инашьо диштэу 2023-рэ
ильесим къыщыублагъэу а Ioф-
хъабзэм федеральнэ мэхъанэ
иIэ хъугъэ.

Урысые Федерацием и Пра-
вительствэ и Тхъаматэ игуадзэ
къызэрэхигъэшыгъэмкэ, хэгъэ-
гум тапэкI социальнэ-эко-
номикэ хэхъоныгъэ ышыным
иофишIохэмкэ Урысыем быс-
лъымэн хэгъэгухэм лъэны-
къуабэ къызэлтызыбубытырэ
зэдэлэжъэнэгъэу адьриIэр
гъэлъэшыгъэним мэхъанэшо
иIэ щыт.

«Хэгъэгум и Президентэу
Владимир Путиным мызэу-
мытлоу къихигъэшыгъ быслы-
мэн хэгъэгухэм адьриIэр зэдэ-
лэжъэнэгъэм нахь зиушомб-
гъуним ренэу Урысыем ынаалэ
зэрэтиргъэтиштыр. Хэгъэгухэм
ащ фэдэ зэфыштыкIуа зэдэ-
риIэр нахь хэхъоныгъэ ышы-
нымкэ мэхъэнэ шхъяа зиэр
мы форумыр ары. Ильесэу
къихигъэшыгъ быслыгъэу феде-
ральнэ лъэгапIэм тетэу ар
зэхашэ», — къытагъ Марат
Хуснулиним.

(ИкIэух
я 3-рэ н. ит).

Президентыр ветранхэм афэгушошт

Теклоныгъэшом и Мафэ ехүулэу Хэгъэгу зэоихом и ветранхэм Адыгэ Республиком Ѣын-псэухэрэм Урысые Федерацием и Президенти шицуфэс тхылхэр Урысыем и Почтэ алэклигъэхьащых.

Жононгъуакэм и 2-м къынгъэжъягъе и 8-м нэс письмэ миллионнын къо фэдиз зэрхэгъэгоу

шыпсэурэ ветранхэм ашхъэкэл алэклигъэхьащ. Шуфэс открыткэхэр Хэгъэгу зэоихом Теклоныгъэр къызыщыдахыгъэм ия 78-рэ ильэс фэгъэхьыгъэшых, Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путинир ылэклэх ахэм алэхэжъыгъе ѿшт.

Нэлэ Почтэм иофышэхэм анаэ зытетир мэхъаншхо зилэ шуфэхэр мэфэкл мафэхэм ялжэхъан ветранхэм алъагъэлэсийнхэр ары. Ишыкагъе ѿшхъурэм, ветраным псэуплакэу

иэ хуугъэр агъеунэфызэ, мэфэклэх эхүулэу зерис унэм ар фырахылэшт. Унэм имисэу къычэлкын мэ, гущылэхэй пае, къелазэхэй чылгэ горэм ѿшт. Е ѿшт в дачэм ѿшсумэ, а открыткэхэр Почтэм икъутэм анахь багас джыри зы мазэр чиэльшт, а уахтэм къыклоц почтальоним шуфэсир ветраным ѡктийнхэм иамал нууж ишт.

Іахъзэхэль обществэ «Урысыем и Почт» зыфилорэм ипресс-къулыкъу

Псэольэшын тофшэнхэр лъагъэкуатэх

Мыекуапэ ипсэуальэу псыр зыщаукъэбзырэм игъэлжын епхыгъэ тофшэнхэр лъагъэкуатэх.

Ятлонэрэ уцугъом къыдыхэлтигъэу рагъэжъагъэр заухыкэл, псэуальэм иапэрэ комплекс ыклюачэ кубометрэ 40 хэхъошт. УФ-м псэольэшынмкэ и Министерствэ къызэрритырэмкэ, 2025-рэ ильэсийн тофшэнхэр аухыншт.

Шыгу къэдгъэкъижын, АР-м и Лышыхъэу Къумпый Мурат УФ-м и Президентэу Владимир Путинир ылгагъе, социальнэ-экономикэ тофхэм язынет зыфеуатэм, федеральне гупчэр къадеми иэ зешохыгъуае

хуущт тофыгъохэм ягугу фишыгъагъ. Мыекуапэ ипсэуальэу псыр зыщаукъэбзырэри ахэм ашыгъ.

Аперэ уцугъом пай къатлупщигъэ сомэ миллиардрэ миллион 300-р агъефедагъ ыклю комплексэу ашкэл агъэпсигъэр ильэсийн ыклем нэс атлупшишт. Ау аш нэмийкэли сомэ миллиардрэ миллион 700-рэ яшыкэлгагъ. УФ-м и Президент Правительствэр мы тофхэм хэлпльэншь, ар зешохыгъе хууным пае программа гъэнэфагъэ хагъеуционэу афишэпытэ-

гъагъ. Аш иштуагъэклэ, ятлонэрэ уцугъом къидэлтигъэ тофшэнхэр 2023-рэ ильэсийн икъимафэ рагъэжъэнхэр хуугъэ.

— Псыр зыщаукъэбзырэ ипсэуальэу агъэклэхэрэм Адыгэим икъэлэ шхъялах хэхъоныгъэхэр ышынхэмкэ мэхъаншхо ял. Ильэс къэс Мыекуапэ хэхъо, зеушомбгүй, уна-къэхэр, социальнэ псэолаклэхэр щашых. Ахэм яшыкэлгээ инфраструктурэр ялэнэр шлэгли зимили тоф. Амалэу ѿшхъэр икъоу гъэфедагъэ зэрхэгъэхэм иштуагъэклэ

ахэм яшын рагъэжъагъ. Псыр зыщаукъэбзырэ ипсэуальэхэм ялгарэ уцгээ 2021-рэ ильэсийн агъэцэклагъ, джы мары

ятлонэрэ фежьагъэх, — къытуагъ УФ-м псэольэшынмкэ и министрэ игуадзэу Юрий Гордеевым.

тофшэнхэр зэрэклэхэрэм лъэппльэ мы министерствэ епхыгъэ Гъэйорышланлэу «РосСтрой-Контроль» зыфилорэр.

АР-м псэольэшынмкэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу.

ЧыпIэ 41-рэ зэтырагъэпсихъажыщт

Зэлухыгъэхъябарлыгъээс амалхэр.

«Иэрыфэгъу къэлэ Ѣын-ІакІэр гъэснэгъэнэр» зыфилорэ федеральне проектын къыдыхэлтигъэу чыпIэ 41-рэ 2023-рэ ильэсийн республикэм Ѣагъэ-къэжъыщт. Ахэм ашыщэу 10-р общественэ чыпIэх, 31-р фэтэрэйбэу зэхэт унэхэм яшагуух.

— Адыгэир проектын зэрэхэлжъэрэм иштуагъэклэ общественэ чыпIэхэр цыфхэм нахыбэу агъэфедэнэх альэккынэу хуущт, предпринимательствээм зиушомбгүйнами фэлоришшт. Шольырэм имуниципальне образованиян 9-мэ мыгъэ чыпIэхэм ягъэлжъын анэсийт, — къытуагъ УФ-м псэольэшынмкэ и Министерствэ и Проектнэ дирекции ишаа Дина Сафиуллинам.

Тэхъутэмийн районим

ит къуаджэу Козэт Шэжым иплощадэу щагъэлжъыщт анахь инхэм ашыц. Проектын къызэрэдэлтигъэмкэ, аш тысыгэхэр, нахь къэрэлэ къээшыщт архитектурнэ ипсэуальэхэр щагъеуцштых, чэцьира къэнэфынэу ашыщт. Площадым изэтгээсхыхан заухыкэлээ зыгъэпсэфыгээ чылгээ дахэ къоджэдэсхэм ялэхуущт. Мыс къыпэблагъе ѿшхъурэм МФЦ-р, почтэр ыкли ипсэуплэ кой администрацириер зычэйт унэр.

Поселкэу Инэм Серафим Своровскэм ичылысэу дэтын дэжь скверэу ѿшхъурэм ялэхэр щагъэпсихъыщт. Аш икъолаплэу иэм нахь зырагъэшомбгүйч, автомобиль ицуплэхэр щагъэпсихъыщтых. АР-м псэольэшынмкэ и Министерствэ къызэрэшчайгъэмкэ, поселкэу зэпаачызэ хы Шуцэ лушом зеклю клохэрэхэй мы чылгээм къыщууцхэу бэрэ къыхэхэй, арышь, ар зэтгээхъябарлыгъээнэм мэхъаншхо ил, чылгысам къызэлчилийни ухыгъэ хуущт.

Гүхэлъык IЭХЭМ ЯПХЫРЫШЫН

(Икэух.)

Шъугу къэтэгъэкижы: мы аяжыре ильэсцим Урысыемэр быслыымэн хэгъэгүхэм язэдэлэжъэнэгъе и Организации къихиубытэр къэралыгъохэмэр товарэ зэлеклагъажьырэр процент 26,6-кэ нахыбэ хүгъе. Ильэсэу икыгъэм Казань щыклогъе форумын хэгъэгү 60-м ехъумэ ялтыклохэр хэлэжъэгъажь.

Республикэ Татарстан ипашэй Рустам Миннихановым къизэрхигъэштийнкэ, форумын хэлэжъэнхэу хэгъэгү 65-м

ехъумэ ыкчи Урысыем ишьольтыр 30-м ехъумэ ялтыклохэм шлоиньгъе зэряяэр къагъашыгъяа къэжьыгъ. Джащ фэдэу IЭХЭМ къэрал министрэхэр ыкчи дипломатхэр аш хэлэжъэштых. Зэхэхэшхом изыфэгъехвазырын ильэнкю хэушхъяфыкыгъэхэм яоф адэзышшэйт купхэр Татарстан Ѣзызахаагъяа.

Я XIV-рэ Дунээ экономическэ форуме Ѣзыштым ипрограмме къыдыхэлъятаа къэгъэлэгъонэу «Russia halal expo» зыфиорэр. Джащ фэдэу яофхъабзэу зэшшуахынхэм атэлъятаа тээникю 15-мкэ

сессии 127-рэ зэхашэнэу агъенэфагъ.

Ислам хэгъэгүхэм язэдэлэжъэнгъе и Организации хэхъэр къэралыгъохэм ясатуу-промышленнэ палатэхэм ясессие ильэхъан наукэмрэ гэсэнгъэмрэ япхыгъе яофхъохэм, Урысыем хэхъэр шьолтырхэм инвестициехэмкэ амалыкъэхэу ялхэм, джащ фэдэу проектыкъэхэм япхырышынкэ правовой, финанс лъэнкю хэушхъяфыкыгъэхэм атэгушыштых.

Зэхэсгыгъом икэуххэр зэ-фишысыжхээз Республика и

Лышхъэ къызэрхигъэштийнкэ, Урысыем и Президентэу Владимир Путиным быслыымэн хэгъэгүхэм адяяяэр зэдэлэжъэнгъэм амалышшуэр къитынхэу ельти.

«Адыгэхэу быслыымэн хэгъэгүхэм ашыпсэухэрэм адитиэ зэлхыныгъэхэм яшшуагъэкэ пэлээ къыхъэ хууѓаа Адыгэ-им яофхэнимрэ культурэмрэ альэнкъокъэ яофхъэбээ гъэнэфагъэхэр зэрхъях, Тыркуум, Шам, Иорданием ыкчи Къокъылэ Благъэм Ѣылэ нэмыкъ хэгъэгүхэм ябизнесменхэм адзышшуахыщ проект-

хэр рахъуханхэм тиреспублике дырегъаштэ», — къыуагъ Къумпилы Мурат.

Адыгэхим и Лышхъэ экономикэ хэхъоньгъэмкэ министрэм шьэрилъяа фишшыгъэхэм анах къашхигъэштийнкэ бислымэн хэгъэгүхэм бизнесым ылъэнкъокъэ яофыши купхэм зэлхыныгъяа адяяяэр гъэлъяшыгъэн, инвестиционнэ проектыкъэхэр пхырышыгъэнхэмкэ ящыкъэгъе амалхэр ягъэгъотыгъэнхэр ары.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ипресс-къулыкъу

Теклоныгъэм и Мафэ ипэгъокъэу

Лышхъужъхэм яшшуагъэхэр фэгъэхьыгъэх

Теклоныгъэм и Мафэу къэблагъэрэм ипэгъокъэу «Ти Теклоныгъ» зыфиорэр яофхъабзээр шьолтырхэм зэкъэми ащэкъо. Урысые политическэ партиеу «Единэ Россиер» ары аш къэшакъо фэхъуѓаа.

Адыгэхим ис къэлэеджаклохэмрэ студентхэмрэ марафоным чанэу хэлажьэх. Гүщылээм пае, мы тхъамафэу икырэм Мыеекъуапэ иеджаплэхэм «Лышхъужъхэм яшшуагъэхэр» ашыкъуагъяа. Аш къидыхэлъятаагъяа, къэлэеджаклохэм ялахыл-гупсэу заом хэлэжъагъэхэм ясурэхэр къыздахыгъяа, ахэм Ѣылэнгъяа гъогоу къакуѓаа ялгэхъэм къафалотагъ.

«Единэ Россиер» хэгъэгүм итарихъ ыкчи икультуре якынзэтэгъэнжын пстэумэ ашшэу

ильэпкъ программэ Ѣылэнэфагъэхэм ашыц. Аш фэш Хэгъэгү зэошхом ильэхъан тарихын икчү фэдизэу къыхэгъэнжыгъяа фытегъэпсихъэгъе яофхъабзэхэр бэрэ зэхещэх.

Шъугу къэдгэгъэкижын, мэлдэхэгъум и 27-рэ Дунээ партиотическэ яофхъабзэу «Теклоныгъэм идиктант» зыфиорэр Ѣылгъагъ. Хэгъэгү зэошхом ихуѓаа-шагъэхэр, илхыгъужхэр къызэришшэхэрэр зыуппэлэхкүмэ зышигъохэр очнэ ыкчи онлайн шыкълэм тетэу аш хэлэжъагъяа.

Хэбзэхъумаклохэм къаты

Рэхъатныгъэр къаухъумэшт

Жъоныгъокъэ мэфэкъ мафэхэу къэблагъэрэм общественнэ рэхъатныгъэр къэухъумэгъэним, террористическэ актхэр, машшор къэмыгъэхъуѓаа хэгъэхэрэм афэгъэхыгъэ яофхъабзэхэр АР-м хэгъэгү къоцо яофхэмкэ и Министерствэ, Ѣылэнгъончъэнхэмкэ федеральнэ къулыкъум и Гъэорышшаплэу АР-м Ѣылэм, УФ-м ошлэдэмшиш яофхэмкэ и Министерствэ и Гъэорышшеплэ шъхьаа АР-м Ѣылэм зэхашштых.

Адыгэхим иполициерэ Республика икчи къалэм ихэбзэхъумэкъо къулыкъухэмрэ алэ зэкэдзагъяа мы мафэхэм яоф зэдашшэшт. Цыфыбэ зыщызэрэгъуѓаа чыпшэхэм анаэ атырагъэтэшт. Мэфэкъ яофхъабзэхэр зыщыкъошт чыпшэхэр зэкъэ пешорыгъэшшэу ауплээху.

Цыфыбэ зыщызэрэгъуѓаа чыпшэхэм, учреждениехэм, къатыбэу зэтэт унэхэм ядэклюпшэхэм, транспортны цыхъашшэгъунчъэ пкыгъохэр ашшыуѓаа тэгүнхэ ылъякъышт. Гу зыльшшутэгъэ пкыгъоэр а чыпшэхэм Ѣылэнгъончъэ Ѣытмэ, шунаа тешшумыдзэу къешшумыгъян.

Транспортны аш фэдэ пкыгъо къыщыжъугъотыгъэмэ, исхэм яемэ шьукъеупч, водителым макъэ ежкуѓаа.

Джащ фэд, адээ чыпшэхэр ыпшшэкъэ къыщыжъугъэхэм цыхъашшэгъунчъэ пкыгъохэр къазыщыжъугъотхэкъэ, полицием шуфытеон фое.

Сыд фэдэ чыпшэхэм Ѣылэнгъохъяа, зыщышумыгъэгъуѓаа:

— къэжъугъотыгъэр къызэдэшшумых ыкчи шуумыгъэкош;

— амал зэрийкъэ зиер зэхэшшуф;

— ар зышшумыгъэунэфыкъэ, псынкъэу полицием макъэ ежкуѓаа;

— цыхъашшэгъунчъэ пкыгъо къызэрэжъугъотыгъэр а чыпшэхэм Ѣытмэ цыфхэм яжкуѓаш ыкчи лъыкълотэнхэу яшшуу;

— следственнэ-оперативнэ купыр къэсэифэ шуеж.

Джыри зэ шъугу къэтэгъэжы!!!

Ны-тыхэр! Шъукъелэцыкъум и Ѣылэнгъэмкэ ыкчи япсаунгъэкъэ шьэдэкъыж шьхьы. Сыд фэдэрэ пкыгъо (альмэхими, тхылъыпэ зэхэгъэпкагъэми, джэгуалъэми) Ѣынагъо зэрэпылъыр сабийхэм агурьжкуѓаа. Еж-ејжыреу ахэр къаштэх зэрэмхъуущтыр зэхжкуѓаа.

Шъунаа тешшудз

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо кадастэр уасэм игъэнэфэнкэ Адыгэ Республика гупчэм» шъугу къеѓэгъыжы унэхэм, псынхэхэм, амыхыгъэ псеольшшынхэм къыхиубытхэрэм якъэралыгъо кадастэр уасэм игъэнэфэн 2023-рэ ильэснээрэхашшэрэр.

Кадастэр уасэм игъэнэфэнкэ упчэхэр Ѣылэнгъо зыхъукъэ, мыш фэдэ чыпшэхэм зыфэжкуѓаа.

385020, Адыгэ Республик, къ. Мыеекъуапэ, ур. Пролетарскэр, 304-р ээлээр почтэм:

adyg.gko@mail.ru, тел.: 8(8877) 57-97-27.

ХЭУКЬОНЫГҮЭХЭР ДАГЬЭЗЫЖЫХ

Іофхъабзэм хэлэжьагъэх прокуратурэм иуголовнэ-хыкүм отдел ипрокурорэу Цуеко Таймураз, граждан ыкы арбитражнэ юфхэм язэхэфынкэ прокурорым илэптийгээ Алан-сандр Яриджановыр, журналистхэр.

Пэублэм Т. Цуякъом кызыз-риуагъэмкэ, 2022-рэ ильэсүм уголовнэ юфхэм язэхэфынкэ республикэ хыкүмшүхэм ашыг-гэе унэшто 1959-мэ прокурорхэм адьрагъэштагь. Бээдэжшагъэ зезыхъэгэе нэбгырэ 1643-м альэнкъокэ кызыз-риуагъэгэ юф 1532-мэ ахэлтагъэх. Къэралыгъо гъэпщынаклохэм явшээрлыр лажэе зиэхэм шийдэлкыж арагъэхыныр ыкы уголовнэ хыкүм зэхэфынным хэлажьэхэрэм яконституцион-нэ фитынгүэхэр амьцуконхэр ары. Ашкээ кызыз-риуагъэ аш-сэхэр кыыхъыгъэх.

Гүшүйм пае, АР-м и Ашьэрэхэд хыкүм Краснодар щыщ хульфыгъэр ыгъэмисагь. Хыкүм зэриг-эунэфыгъэмкэ, 1983-рэ ильэсүм цылэ мазэм зэлтэшлээрэ бээдэжшэ купхэм язэхахьэу Москва Ѣыкъуагъэм ар хэлэжьагь, аш ыуж «вор в законе» цэр кыфагъэшьшагь. Ильэс 38-м ехъурэ Адыгейим ыкы Краснодар краим ашыз-захащгээ бээдэжшэ купхэм ипэшагь, аш хахьэхэрэм бээдэж-

шагъэхэр зэрахьэхээ цыфхэм ахьщэ ыкы мильку къатырахьтыгъ, криминалым хэтхэр къагъэгүнэштгэгъэх. Хыкүмшүр юфхэм зыхэппээм ильэсүм 8-рэ мэзи б-рэх хапс бээджашиэм тирлихъагь.

Мыекъопэ къэлэх хыкүмийнхыкүмшүшэу юф зышэштгээхэм ылъэнкъокэ Красногвардейскэ район хыкүмийн уголовнэ юф кызыз-риуагъэ. Илэнтээ кызыз-риуагъэхеди хэ-

бзэнчээ зекюэз къуалхъэ къазэралыхыгъэмкэ хыкүмшүшэ агъэмисэ. Хыкүмийн зэриг-эунэфыгъэмкэ, 2021-рэ ильэсүм шакогуум федеральна хыкүмшүшэрикабинет чэсэу граждан зэхэфынхээ хэлэжьэхэд хульфыгъэм ифеде хэлъэу унашо ышынным фэш къуалхъэу сомэ мин 50 къынхыгъ. Хыкүмийн иунашкъокэ ильэсүм 5 хапс условнэ ыкы тазырэу сомэ миллион 1,5-рэ тыраль-

хагь ыкы ильэсүм 4 палъэ-кэ пэцээлэнтээ ыгъэцэктэн фитищтээ.

А. Яриджановыр кызыз-риуагъэмкэ, цыфхэм яфитынгүэхэр зэтэг-эуцожжыгъэнхэм епхыгъэ юфыгъохэр прокуратурэм инэпльэгүэригъэхэрээ. Яюфшэнкэ анахн мэхь-нэшо зиэ юфыгъоу зыдэлжьэхэрэм ашыщ посуплэ-коммуналын хызметэйн ылъэнкъокэ хэбзэг-эуцугъэр зэрэг-цакиэрэм, цыфхэм япсэуплэ фитынгүэхэр къеухумэгъэнхэм, зыкынгүэ ахэлтээ бээджашихэр ябенгыгъэнхэм, посунгыгъэм, гъэсэнгүэ ыкы ахьщэ къолхъэ тын-ыяхынным альэнкъокэ хэбзэг-эуцугъэр амьцуконхэм альяпльэгъэнхэр ары. Джащ фэдэу явшээрльт шхъялахэрэм ашыщ цыфхэм юфшэнкэ фитынгүэу ялхэхэр къеухумэгъэнхэр.

2022-рэ ильэсүм зэкэмкэ сомэ миллионы 9-м ехъум япхыгъэу прокурорхэм ядох тхиль 1123-рэ фэдизым республикэм хыкүмшүшэхэр ахэлтагъэх. Ахэм янахыбэр зыфгъэхыгъэр цыфхэм япсэуплэ фитынгүэхэр къеухумэгъэнхэр, зынбжж имыкъуагъэхэм ыкы социальна миуухумэгъэ цыфхэм яфитынгүэхэр зэтэг-эуцожжыгъэнхэр ары.

Гүшүйм пае, чыгу яхь къаратынам ичэзыу хэт сабыибэ зиэ унагъохэм япсэуплэ фитынгүэхэр прокурорхэм ядох кээ зэтэг-эуцожжыгъэх. Зэрэг-эунэфыгъэмкэ, муниципалын образование «Къалэу Мыекъуапэ» сабыибэ зиэ унагъохэм чыгу яхь 80 фэдиз аритигь. Улъякунхэм кызыз-риягъэлэг-тигъэхэмкэ, мы чыгу яххэхэм коммуналын инфраструктурэ ыкы автомобиль гъогур ашыгъэпсигъэп. Къэлэ прокуратурэм Мыекъуапэ иадминистрации унашо фишыгъмы гумэкыгъор дигээзэжынэу. Хыкүмийн ышыгъэ унашо къячээ илэ хуугъэ, чыгу яххэхэр ягъэг-тигъэхэм ыкы ищикэгъэ инфраструктурэ ахэм ящэлэгъэнем елхыгъэ шьэрэлтэй итэцэктэн муниципалитетын ишшээхэдээ.

Джащ фэдэу жы дээх хуугъэ посуплэхэм унагъохэр арьсхэу прокурорхэм хэука-онгыгъэхэр къяхагъэшгыгъэх. Мыекъопэ прокуратурэм чыпэлэ зыгээ-рияшэжын къулыкъум унашо фишыгъэ унэгээ 13-мэ санитар ыкы техничесэ шапхъэхэм адиштэу посуплэхэр аригъэг-тигъэхэм.

Джащ фэдэу прокурорхэр граждан ыкы административ-нэ юф 587-мэ хэлтэгъэх, унашохэри ашыгъэх.

УГОЛОВНЭ ПШЭДЭКҮЛЖЬ РАГЬЭХЬЫШТ

Щынэгъончъэнкэ федэральнэ къулыкъум и Гъэорышаплэу Адыгэ Республикэм щылэм цыфхэм макъэ аргэгээу, Урыснэм и Уголовнэ кодекс кызыз-риягъэнафэу, цыфхэр жуугъэу зыгъэфыкъон зыльэкыщт яшэр къэзэу-гупшысырэм, зышырэм, къызылээз-ыгъахьэрэм ыкы къе-зигъэкокырэм уголовнэ пшэдэкүлжь рагьэхьын зэральэкыщтэмкэ.

Санкцием кызыз-риягъэнафэ-рэмкэ ильэсүм 10-м нэс хапс пшэдэкүлжьын пыль.

«Цыфхэр жуугъэу зыгъэ-фыкъон зыльэкыщт яшэр» зыфиорэм имэхьанэ лъэпкэ хэбзэг-эуцугъэм къегъэнэфа. Федеральнэ хэбзэг-эуцугъэм «Экспорт лъяпльэнэм фэ-тэхыгъ» зыфиорэм къэралы-

го шъэфхэм ахэхьэрэ лъэны-къохэм япчъагъэ къыщирело-тыкы. Ахэм ашыщых ядернэ, химическэ, биологическэ ыкы нэмькэ яшэр къынхэ цыфыбэ зэ-клюдилхэрэр.

Ядернэ яшэр — ядернэ щэ-гын зэфхысигъэу ѿйт, аш изэгъэгъотын ыкы игъэфедэн зыфгъэзагъэр цыф жуугъэхэр

ыкы пыим итехнике гъэфы-къогъэнхэр ары. Химическэ яшэр щэнант зыхэт пкыгыгъ ыкы щэ-гын, лагымэ, бомбэ, ракет тэлтээ илэу пыим игъэ-фыкъонкэ ар агъэфедэ. Химическэ яшэм цыфым инервэ, ыкышо иягъэ аргэгээкы, пкын-э-лынэм щэнантыр хэхээ, жын-мыгъот къареты ыкы психи-

кэр зэлгэхьэх. Биологическэ яшэкэ заджэхэрэр бактериологическэ пкыгыгъ (бактерии, вирусэр, риккетсий, грибокыр ыкы щэнант зыхээлт гомылхэхэр), ар порошокэ ыкы пыи зэхэшхыягъэу ѿйт, щэ-ынхэм ахэлтээ агъэфедэ. Мыш иягъэкэ цыф ыкы посушхъэ жуугъэхэм, къэкхэхэрэм зэпахырэ узхэр къяуалхэ ыкы елхыкы.

Къихэгъэшгыгъэн фае, Урыснэм дунээ зээзэг-тигъэхэу зы-кээтхагъэм къыдыхэлтэгээ таатгээ УФ-м и Уголовнэ кодекс кызыз-риягъэнафэрэмкэ, цыфхэр жуугъэу зыгъэфыкъон зыльэкыщт яшэр къэзэу-гупшысырэм, зышырэм, къызылээз-ыгъахьэрэм ыкы къезыгъэкокырэм

уголовнэ юф къылаг-эдэжжэшт. Йашэм икыдэгъэкын фэл-ришэ лъыхун ыкы научнэ-конструктор юфшэнхэр. Йашэм кызыз-риягъэхэнхэм къикырэх къэпщэфынхэр, шүхъафтынэу ё чыфэм ычыпэлэ зыгээ-рияшэжын къулыкъум унашо фишыгъэ унэгээ 13-мэ санитар ыкы техничесэ шапхъэхэм адиштэу посуплэхэр аригъэг-тигъэхэм.

Щынэгъончъэнкэ федэральнэ къулыкъум и Гъэорышаплэу АР-м щылэм ипресс-къулыкъу.

Нэклубгъор зыгъэхьазырыгъэр КИАРЭ Фатим.

Анахь дэгъухэр къэнэфагъэх

«Абилимпикс» зыфиорэ зэнэкъокум ишъолыр чемпионат изэфэхысыжыхэр къэнэфагъэх. Мэфищым кыкъоц! Мыекъопэ индустриальнэ техникумым зипсауныгъэклэ илэгъухэм актэмынхэрэ ныбжыкъэхэм зыщаушштыгъ. Президент платформэу «Урысыер — амалхэм яхэгъэгу» зыфиорэм ар кыдыхэлтыгъ.

АР-м гэсэнгээр шэнэгъэмрэ и Министерствэ, сэкъятыгъэ зиэхэм яхвийненеу «Абилимпикс» зыфиорэм ишъолыр гупчэ, Лъэпкь гупчэр юфтьхабзэм къэшакло фэхьугъэх.

Чемпионатын ишъолыр уцуу зыныбжь ильэс 14-м ехүрэ къэлэеджакъохэр, ашьэрэ ыкчи гурит сэнэхьат зээзыгъэгъотыре ныбжыкъи 102-рэ хэлэжьагь. Лъэныкъо 16-у агъэнэфагъэм нэбгырэ 20-мэ теклонигъэр къацьдахыгъ.

— Зэнэкъокум хэлэжьаагь эшигъигъ. Ныбжыкъи хэхэм шИэнэгъакЛъэхэр зэрагъэгъотыгъэх, ныбджэгъу-

хэр ашыгъэх. Ар теклонигъэшкоу плъйтэн фае, ашкэ нэбгырэ пэччь сифэгушIo, — кычуагь «Урысыер — амалхэм яхэгъэгу» зыфиорэм ишацэ игуадзэу Алексей Агафоновым.

Шольыр чемпионатыр 2017-рэ ильэсүм ашэрэу зэхажэгъагь. Аш дэжым нэбгырэ 33-рэ хэлэжьагъэмэ, джа пчагъэм фэдишыкло хэхьуагь, нэбгыри 102-м нэсигъ.

«Абилимпикс» зыфиорэ Лъэпкь гупчэм ишацэу Дина Макеевам кызыерийагъэмкэ, мыш хэлажьехэрэм сэннаущыгъеу

ахэлтыр кызызрагъэльяжарэм даюу яшэн-хабзэхэр нахь псыхьагъэ мэхүх.

— Зэнэкъокум нэбгырэ пэччь зэрифэшшиуашу зыфегъэхазыры, сэнайыгъигъэхэльягъо. Теклонигъэр кыдээзыгъэхэм сибуу кыздэIэу сафэгушIo. «Абилимпикс» и Лъэпкь чемпионатыу Москва щыкъоцтим шыкъэхэлэхэйти тышъюжэ, — кычуагь аш.

Къэлэеджакъохэм данэм хэдькынымкэ, пхъэм хэбзыкъынэм

кэ, дэнымкэ, робототехникэмкэ, текстым юф дэшэгъэнымкэ, зэдээкъыннымкэ, гъэлэнымкэ, текстым юф дэшэгъэнымкэ, зэдээкъыннымкэ, предпринимательствэмкэ, веб-дизайннымкэ, къэбарлыгъэлэс щынэгъончъэннымкэ яшэнгъэхэр къагъэльягъуагь. Мы ильэсүм «Псөөльшыныр ыкчи штукатуркэ юфшэнныр» зыфиорэр кэуу къихэхьагь.

— Чемпионатын сыхэлээжынным ыкчи теклонигъэр кыыцыдэсхынным сэргээ мэхъянэ ин иI. Сикэлээгъаджэ сибуу зэнэкъокум бэрэ зыфэзгъэхазырыгъ, «Сухое

строительство и штурмовые работы» зыфиорэ лъэныкъор арысызыхэлэжьаагь, сишиэнэгъэ гъогу мыш еспхи сиIоигъу, шИэнэгъэу щызэзгъэгъотыгъэхэр къисфэфедэжьыщых. Мыш фэдээ зэнэкъоку зэрээхаа гъэмкэ сафэраз, аш амалышихэр къытетых, — ю теклонигъэр къидээзыхыгъэ Святослав Олиховын.

Анахь дэгъоу зыкъэзгъэлэгъуагьхэр юныгъо мазэм хэшүүпкын уцугьом хэлэжьэштых ыкчи теклонигъэр къидээзыхыгъэрэ Лъэпкь чемпионатыу Москва щыкъоцтим хэлэжьэштых.

Студентхэм ягъатх

Студентхэм яфестивалэу «АКъУ-м игъатх 2023-рэ» зыфиорэр Адыгэ къэралыгъо университетын мы мафэхэм щыкъуагь. Республика мэдээлээний, коллежийн ястудентхэм яснаущыгъэ аш кыщагъэльягъуагь.

Ильэс 24-рэ хуулье мы юфтьхабзэр республикэм зыщызэхашэрээр. Урысые фестивалэу «Урысые студенческэ гъатх» зыфиорэм ар ишъолыр едзыгъу. Студентхэм ятвorchествэ хэхьонгыгъэ егэшьшыгъээным фэгъэхыгъэ программэм къыдыхэлтыгъэу Урысыем и Ныбжыкъэхэм я Союз зэхечэ, президентскэ платформэу «Урысыер — амалыбэ зиэхэгъэгъ» зыфиорэм хэхьэ.

Адыгэ къэралыгъо университетын культурэмкэ и Гупчэ Мыекъопэ къэлэ администрацием гэсэнгэйэмкэ икомитет илэпэйлээью фестивалыр ильэс къэзахшэ.

Юфтьхабзэр мэфипшым кыкъоц! куагъэ. Адыгэ къэралыгъо университетын Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ коллежий, АКъУ-м икъутамэу Шытхъал щыэм, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетын иполитехническэ коллеж, Адыгэ къэлэеэгъэджэ коллежий, Андырхье Хъусен ыцэл зыхырэм, искусстввэхэмкэ Адыгэ республикэ коллежий Тхъабысым Умарэ ыцэл щытим ыкчи Мыекъопэ политехническэ техникумэу станицэу Ханскэм дэтым ашдэжжэрэ студентхэм ары фестивалыр хэлэжьагъэхэр.

— Фестивалыр зэрифэшшиуашу куагъэ, сэнайыгъэ ин зыхэл

студентхэр зэрэтиIэхэр дгъэунэфыгъэ. Мигъэ ашэрэу факультетэу зыщеджэхэрэм ельягъэзгуу тымыгыщиху купхэр класстерхэмкэ зэтетиутыгъэх. Аш ишигуагъэлэ ыпэкIэ зэрэмышиЭштигъэгъэ студенчэхэр ишIуасэ зэфэхтугъэх ыкчи нахь дэгъоу зыкъагъэльягъуагь, — ю теклонигъэр кыдээзыгъэхэм ишацэ ишацэ, жюриим хэтэу Лидия Коноваловам.

Студентхэм сэннаущыгъэу ахэлтыр кыагъэлэгъуагь, зизакьюо зыкъэзгъэлэгъуагьхэрэхэм ашдээу творческэ купхэри фестивалым щызэнэкъохуугъэх. Орэд къэлонымкэ, къэшьонымкэ, театральнэ, вокальнэ-инструментальнэ искусствэмкэ, нэмийк лъэнэхъохэмкэ ныбжыкъэхэм зыкъагъэльягъуагь.

Творчествэм ылтэнэхъохэм ныбжыкъэхэм яснаущыгъэ зэрэхагъэхуагъээм щеч хэльээ. Лъэпкь искусствэм ишъэфхэр зэрагъэшагъэх, шуашэр ашыгъээ къашохэ зыхыуки гур къеэты, лъэпкь щэн-хабзэхэм ямэхьани зэхэошэ. Мыш фэдэ юфтьхабзэхэм мэхъянэшхо я, ис-

кусствэм ныбжыкъэхэр зэфещэх, яныбджэгъуагьэ егъэпьте.

— Сэнайыгъигъэу тхэлэхэйон амал тиIагъ, мы мафэхэр чэфэу дгъэкIуагъэх, ишIосакIэхэр тиIыгъэх. Тэ актер сэнэхьат зэтэгъэгъоты, тыкъэшьо ыкчи орэд къэтIо, лъэнэхъо зэфэшхъафхэмкэ сэнайыгъэ ин зыхэль студенчэхэр зытльэгъуки тиIогъэшIэгъон, тэри аш фэдээ тыхъунэу тыфай, — кытигуагь искусствэмкэ Адыгэ республикэ коллежий Тхъабысым Умарэ ёшIэ зыхырэм истудентэу Вячеслав Белозеровым.

«АКъУ-м игъатх 2023-рэ» зыфиорэм анахь дэгъоу зыкъыцызывэлэгъуагъэхэр «Урысые студенческэ гъатх» зыфиорэм хэлэжьэштых. Адыгэ къэралыгъо университетын хыисапыкло ыкчи компьютер шIэнэгъэхэмкэ ифакултет истудентэу Ангелина Касумовам къыиогъэ орэдэу «Возвращайся» зыфиорэм фестивалым и Гран-при кырихыгъ. Мы университетын икъэшьоху купэу «Нартиэр» лауреат хууягъэ. АКъУ-м истудент-

кэу Сихъу Джэнэт шыкъепшынэм кыригъээгъэ композициер, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетын истуденткэу Анна Горковенкэм кыгъэхъазырьгъэ автор щыгъынэу «Душу Грэя» зыфиорэр фестивалым илауреат хууягъэх. Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ коллежий икъэгъэльягъонэу «Митрофанушка 21 века» зыфиорэр анахь дэгъоу алтыгагь.

Фестивалым икъэху лъэнэхъо пэччь анахь къахэцгъэхэм дипломхэр ыкчи щытхуу тхыльхэр афагъэшьошагъэх.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ДЕЛЭКЬО Анет. Сурэтхэр АКъУ-м ипресс-кулыкъу.

ЛъЭПКЪЫМ КЬОГЪАНЭ

Иунэ зыщигъаси...

Унэгьо йүкжү зэгүрэлжжым къихху-
хъэгээ клалэм янэ-ятэхэр Гощэфийхрэ
Мэджыдэрэ щырагьтэлэгтүгье шэн-зекля-
кіхээр щыгъупшагахъэхэп, яхвалэлыгы
еҗжым къыххэфжжыгъ. Шъэумэнхэм
яунагьо сабый нэбгырий къиххуяхъяэу
щаплүштыгъэми, къоджэ советын районым
къиклэу къаклохэрэр ренэу яунэ щахъак-
ицтыгъэх. Янэ ипшэрхъаклэ щысэтехынлэу
зэрэштыгъяэр ежь Шъэумэн Хъазрэти
тхылъяэу «Шъэумэн Хъазрэт. Чыгум
ильтогухэмкілэ» зыфиорэм къышціотагь.
Ны-тихэм яловшэлкагъэри ашт къышцитыгъ
— чэцт клас нэс колхозым къетыгъэх,
баеу щыгагьхэл. Зэш-зэшылхъухэр ахэм
аделштыгъэх. Кіэгъэкъюнау ялагъэх.

адеялтыгъэх, кіэгъэкьюнэу ялагъэх.
Хэгъэгү зэошхом ильхэхан Афыпсы-
пэу Шъэумэн Хъазрэт къызщыхъгъэр
къызадзыхъэм, мэзилбэу техаклохэр
чылэм зыдэссыгъэхэм сабыйхэр ащаухъу-
мэнхэ альэксыгъ чэтэххэм, къакъырхэм
ащаагъэбылтыхъээ. Нэүжым, нахыжъ
къызэхъум, къуаджэр шъхьафит зышлы-
жыгъэхэм ыкын Афыпсыпэ щыщхэу
къэзымыгъэзэжкыгъэ нэбгыри 176-мэ
саугъэт афиғъэуцугъ.

ИхъопсанІЭ фэкІо, ау зызфигъазэрэр нэмыкI

Еджаләм Хазрэт егугъузэ щеджэштыгъ, спортын пылтыгъ, зыкъехъопсыштыгъэр киномеханик хуунры ары. Кино къазыгъельгъоштыгъа агъакошыра

псевоуальэм иғъэлорышІэнкіә курсхәр аш
къуихыгъәх, электромеханик сәнәхъаты
деджәштыгъ. Нәүжым кином икъэгъель-
тъон псевупІе зауләмә ашыдәләжъагъ
иңыбджәгъухәр иғъусәхәу. Помидор
къэгъекынымкі һофышІе шъхъаіәхәу
Шъәумәнхәм яләхәм Хъазрэт ашыңыгъ
— гектар фәдиз хъурә хатәм помидор
тоннитұм нахыбы е къышақхызыштыгъ
зы һофышІегъ уаҳътәм.

Шъэумэн Хъазрэт дээ къулыкъур Кырым щихыгъ, ашт кызыкъыжы уж Сыбыр клон унашьо ышыгъ — а лъэхъаным Охотскэ хыуушьом Хъазрэт ышэу Кущыку щыпсэущутыгъ. Магадан хэкум исыгъэх къулыкъур дэзыхыгъэ иньбджехъухэри дышьэ кычэзыхыхэрэм ахэтхэу. Апэ кино къэгъэлтэгъоным зыреты, чылагыу Аян, ыш зыдэсым, дэтыхсхэ. Хабаровскэ и Аяно-Майскэ район кино къэгъэлтэгъоным ыльэнхыкъокэ щылажхэу регъажьэ. Ау ашт къыщыцуунэу къелаклэм зигъэхъа-зырштыгъ-ап.

зырыштыгъэп...
1960-рэ ильэсхэм Охотскэ хытушьом, Магадан хэкум Хязэрт щыл, сыйд фэдэ 1оf ыпэ кыифагъэми, егъэцаклэ, ныбжыкл, зыфежьэрэр псынкэу зэшүүхэй. Водительхэм яныбжыклэ комсомольскэ бригадэ ипащ, зэклэми анахыбэрэ хылытэхэр зэрещэх, километрэ мини 3 хуурэ рейсхэр чыншхом щешых. Музей экспонат хуугьэ тхылтым мырэүчтэй

итхагъ: «Магадан автобазэм иапэрэз гараж 1963-рэ ильэсэм имэкьюогъу мазз и 13-м шоферэу аштагъ»

— 1965-рэ ильэсүүм Шъэумэн Хъазрэт ишүүлэхийг зэвлээхүүгээ унашьо ышыгыг — дышьеэм икъячайхын зығифьэзаг.

Къиным зыкъыригъэуфагъэп

Зэкіәми апэ зыххэягъэр артелеу «Экспедиционная» зыфиорэр ары. Бэлкынен пækкызыгъэр — йошшэн хыльзэе ом изыткыл кыныгъо кыздээзыхыштыгъэр, ыпеккэ зэримыхыл йэштыгъэ цыфтаджэхэр. Мы зепстэуми десэ ахихыгъа зыде йэшүүщым ишүугээ ригъеккыгъа лыгъэ чьэпхыгъэм ишапхэхэри кызын диштагъэх. Нэүжким Чукоткэм агъекуагъар артель ылээ кыралхыа, ащ фиусыгъэр «Восход». Мы лъэханыр ары Шъэумэным дышшэм икычэхын иззэхшкло бэлахзуу зыкызигъэльэгъуагъэр. Йошшэнным куюо хэхьягъэ, зыгъэпсэфрыгъо имылэу лажъэштыгъа.

1969-рэ ильэсүм дышль э кычычэхныим-кэ хъызметшэлэлэ инэу «Союзыр» ыгээ-псыг, мы сэнхэхьтамкэ юфшэгээ анахэ дэгүүхэр ыгээфедэштыгээх, цыфрын зытэмцуцгээ чынальэхэр кызызчуухийн штыгээх. Ицыфыгээ бэмэ агъэшлагьо-штыгээ, юфышэ ыштэнхэм кэхьопсы-штыгээх, 1970-рэ ильэсхэм «Союзыр» къэралыгъом дышлэхкычэхныимкэ иартель анах пэртыгъ. Анах мэхъэнээ ин зилэхэм ашыц юфэу агъэцакэрэмзы нэбгыри шьобж химыхыгъэу ильэсипши пчайагъэхэм зэрэшчтийр.

ЫКЧУАЧІЭКІЭ КЪЫЛЭЖЫЫГЪЭУ

Шъаумян Խաչրատ ишыңаныңъекъе базар

тын лъаплэу къыфагъэшьошагъэр, ау, Красноярск ижурналистхэм ашыц къызэрэфиотаъэу, анахъэу къахигъэщыхэр щылэх — «Правительствэм итынэу «Псэемыблэжь иофшыэным пае» (1970-рэ иль.), орденэу «Щытхъум и Тамыгь» (1974-рэ иль.) — мыхэр синыбжыкылэгъум ип-къантлэпсыра ылъыра зыхасъльхъагъах»

Хэта фырикъущтыр?

1979-рэ ильэсүм шээр шыкылэклэ СССР-м ишацхэм унашьо ашы Арктикэм ишьольтырхэм ашыщэу узэрхынкэ анахь кынхэр кызызшыгыгээнх фаеу. Геологхэм зэральтагъэмкэ, архипелагэу Темир Чыгуру дышьем икыччэхынкэ гульаплэхэр къэзитэу щитыгь. Дунай аш фэдэ джыри зыми щишлагьэл. Ар чыжэ дэд. Кын дэд ыкыи зэшшопхынкэ. Хэта ар зыпшьэ ифэштэйр? — Уахтэм гъожыы ышыгыгэ тхяланэ «Министрэм дэжь щашыгыгэ зэхэсигьбор». 1980-рэ ильэсүм илоныгь мазэ и 23-рэ. Клэтхэжкыгыэр СССР-м металлургие зэмьшигьумкэ иминистрэу П.Ф. Ломако. А лъехъанымкэ мэхъанешю зиэ ыкыи шээфышо зыпшытлоо иофыгьоо хыгьехунэу Большевикым иофуу щызашуахыхэрэг гъэльэшыгъэнхэ зэрэфаемкэ аухэсигьэр. Зэхэсигьбом хэлэжьагьэр нэбгыри 9. Ашыгьум Шъэумэн Хъазрэт ыныажжыгьэр ильэс 40-м тэлкү нахыб. Къэралыгьом иофым хэшыкы фызиэл пчагьэ щыпсэущыгъэми, къыхахыгьэр Шъэумэныр ары. Мэфэ заулэ тешлагьэу Большевикым вертолеткэ нэсигь. Цыфыр егъашли зытемыхъэгэе чыналъэр чыылэ-чыылэу къызыгппэгъоклэ, щынэ уту къихбан ытлэкишт вертолетыр зытебыбыкыжыкылэ укынтенэн зэрэфаемкэ. Апэ зэрэклюгыэм фэгъэхыгьэу ыгу къызыкыжыкылэ, Шъэумэн Хъазрэт мэшхыпци: «Сыд сизыгъэгумекыщтыр? Псэуплэр гъэнэфэгъэн, зыщидэбыыештэх гъогур шыгыэн, техникэмрэ хыльэхэмрэ къещэлэгъэнхэ фае... иофыр бэдэдагь. Бэдэдагь... Санниковым и Чыгу». Я 20-рэ лэшлэгьум, ежь, зэрэхъурэмкэ, зи зытемыхъэгэе чыгуру къызэуухы. Красноярскэ краим зегъэзэжы, артель «Полюсур» аргэхтыхы. Миш зэрэдунаа аригъэлэгьугь шьольтыр лягэхэм иоф зэрэшыгшэшьущтыр. Дышьэр артическэ хыгъэхъунхэм къачиэхыгъэным иамалхэр апэ къызалузыхыгъахар Шъэумэн Хъазрэт.

ФИШЭНТЫМКЭ ИЛЭП

Зиушъомбгыу

1980-рэ ильэснээс артэлд Красноярскэ краим ирайоницмэ юфшэн шхьа-лэхэр ашызешүүхийн ригъэжьагь, дышэ тоони 8,5-рэ фэдиз квачихыгь, краим изэтэгээпсиханы илахьши хильхагь. Гэгэхэр, кыдэгээкыжыннын епхыгэ хьязметшалын эхэр, еджаплэхэр, унэхэр аригъашыгъэх. Олимпиадинскэ кычэ-щыгын эм изэтэгэеуцон пшэерильхэри зэрифшүүшэш артэлд ыгъецэктэгэй. Ар Урысдем икычэшыгынэ анахь инэй ыкы кинэу щитыгь. Льэхъенэ кинхэри кыззепичигьэх, лахъзэхэль обществэ «Полюсир» хуузыгь, зиушъомбгыу, дышъэм икычэшын квэралыгьом фэдицыкэ щихэгэхэгэйннын ишыкхэри кыззекигьэхэгэй. Шэумэн Хазэрт шэнгээлж юфшэнми зыритыгь ыкы шэпхээ льагэхэм адиштэрэ кыдэгээ-кыжыннын ишащэ хуугьэ.

Уштынхэм яшуагээкэ щынэнгээм юфшэгээкэ 40-м еху щипхырышыгьэ

хуугьэ, Шэумэн Хазэрт ишэнгээ статьяхэу 7 кыхаутыгь, тьогогуилырэ дышъэм икычэшынкэ шыкынамалэу щи-лэхэм якъэгупшисын пае патентхэр кыратыгьэх. Аш даклоу общественнээ-политическэ щылакын эхэлжьагь — Красноярскэ краим инароднэ депутаттхэм я Совет хэгэг, Темир-Енисейскэ район Советын ихэбзэгээ-уухэм ашыщыгь.

Дышъэм икычэшынкэ квэралыгьом аэрэ чылгэ щызыгьынхэм 1999-рэ ильэснээм кыншиублагьэу «Полюсир» ахэт хуугьэ, аш кыкылтыкээр ильэснэ дунаим мы льэнхынкомкэ анахь дэгью щалтытэхэрэй ахэхьагь. Мыщ фэдиз гэхьагьэр квэралыгьом ишащэхэм нэппэлэгүнчээ кыагъенагьэп. Владимир Путиним еху ёшкынээкээ рэзэнгээ гүшэхэр Шэумэн Хазэрт кыфийзэгээх Урысдем ибюдэж хахьо зэрэ-фишырэм фэш.

ИЧЫГУ ГУПСЭ КЫЗЕГЭЭЖЖЫМ

2022-рэ ильэснээм ишылэ мазз Шэумэн Хазэрт Адыгэ Республика

ликэм и Президенттэу хадзыгь ыкы цыфхэм цыхэу кыфашигъэр кыгъэшьыгъэжжыннын ишыгъэу дэлжьагь. Мы ильэс дэдэм ушетыгынэ иным пэцаклэр хэфагь — посынуыр Адыгэим ипсэулэ 32-мэ квашыхуугь, нэбгыре мини 8-м

ликэм сомэ миллион 200-м клахьэу кын-фитупшигь.

Шэумэн Хазэрт мэхъанешхо и сид фэдэрэ юфи республикэмэ аш щыпсэхэрэм яфедэ фэгээлэжэгъэ-нны. Аужыре гупыкэу кышыгъэхэм ашычми ар кьеушыхыт — пандемиим ильхъян Шэумэн Хазэрт иунэе мылькулэ коронавирусыр кыззэузыгъэхэм зыцялазэхэрэ госпитальхэр лъэхъаным диштэрэ медицинэ лэмэ-псымэхэмкээ зэтэргээлсхэгъэх, — кыншихигъэ-щыгъагь игүшүйэ Күмпүл Мурат зэлүүгээ Мурат зэлүүгээ мединин иофышэхэм адирялагьэм.

Шэумэн Хазэрт джащ фэдэу ильэс-ныкээ кэс республике гээзетуу «Адыгэ макъэр» экзэмплэр 500 хью кыафыртхыкы фээзэктээн зиэхэу Адыгэим ичыгынэ зэфэшхыафхэм ашыпсэхэрэм. Гээзетым едже зышоигъохэу, ау кыр-ратхыкыннымкэ мыльку ику зимынхэмкэ ар иэпилэгьушу.

Ильэс кэс ехь кызыщыхуугьэ мафэр мэфэлэ шылгыкэ афешы Афысылэ чылгэ коим щыпсэхэрэм, — кыт-фелутэ Фондым ипашэу Шэумэн Аситет. — Чылэгэнилэу аш хахъэхэрэм иеджаплэхэм, кэлэццүүкы ыгылгээхэм, культурэм иунэхэу, сымэджэххэу, іэзаплэхэу адэтхэм ашылажьэрэ пэлч ахь-щэ шүхъафтынхэр афетупших, сабийхэм юфтихьээ зэфэшхыафхэр афызэхэцхээ — хъаренхэр афегээцуух, къэгээльэхонхэр, концертхэр щээх, зэльашээрэ артистхэм тыкяджэ. Районым имызакъоу, Мыекуали кыкыхэээ тиофхыбзэхэм кахэлажьэхэу кыхэкы. Нахыжьеу чылэм дэсхэри, деджагъэхэу щыпсэхэрэри кыззэхахьх, куудажэм пае кон-цертэу щынэ эплых, нэужум джэгүкэ пистэури аухыжы. Льэхъаным диштэу зэтэргээлсхэгъэгээ сымэджэхэу Афысылэ дэтрэ джы агээлжжы, сабий 280-мэ ательгээ кэлэццүүкы ыгылгэлээн ишын фежээнхэу щыт. Сид фэдэ юфыгъокэ ёзфэбгээзагъэми, аэрэ улчээ Шэумэн Хазэрт иэр мыш фэд: «Сильепкы ишуагьэ екынэу щита?» Ары зыхыкэ, ыпкэ зэрэпсаоу кытынным фэхьзэй.

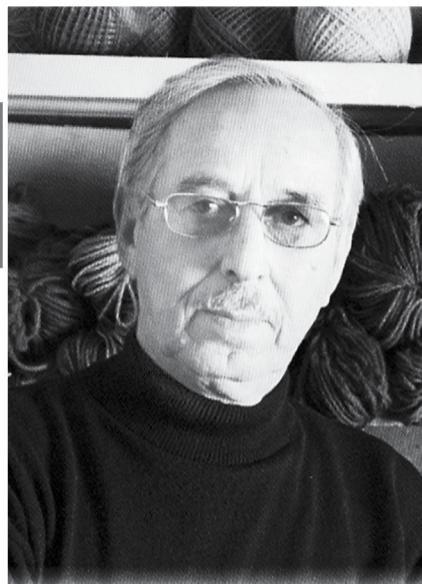
Шэумэн Хазэрт игупыкы, аш юфшагьэу илэх якынтыкынкэ гээзет нэклуб-хэр мэкэ дэдэх. Непэ зигугуу тшын-гэхэр кэлэхэдэу кытагьэх. Аш гушхуу иэр Адыгей цыкын щыпсэхэрэм ямызакъоу, квэралыгъоми, дунаими ахэгощагь. Мылькоу ытэрэм куачицкы кыфигээзэхэу, джыри ильэснээрэ лъэки иэр, посуныгъэм щымыкэу щынэнэу фэтээ!

Кээбарыр хэутынным фээзэхэх-зыгъэр Мэшлэкъо Сайд.

Сурэтхэр: Шүшүэ фондым ихъарзынэш.

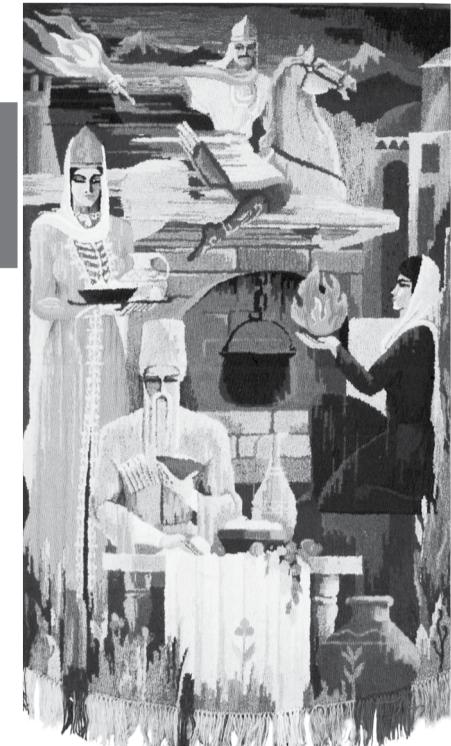

Адыгейм изаслуженэ сурэтышIэу Гъогунэкъо Мухъарбый къызыхъугъэр ильэс 85-рэ мэхъу

Іазэм мэзахэ иIэп

ЗэльашIэрэ сурэтышIэу М. А. Гъогунекъор жьоныгъуакIэм и 1-м, 1938-рэ ильэсийн Кощхэблэ районом ит къуаджэу Блащэпсынэ къызыхъуп.

Ижыре адигэ Iашлагъе ашыгыупшэжырыэм – пIоблэ шъэным зыфигъезагь. Пасэм ашыгъе пкыгъохэм яшъеф зергъашэ ыкчи гобеленхэр ышынхэр регъажэ. Гъогунекъо Мухъарбый зэрэшоигъуагъеу ижыре Iашлагъем ишъефхэр ежэ шынхэр къызлэгъильхъагъех, художественнэ гупшын изэшохынкэ илофшэн а зекI щегъефедэ.

Ежэ къызыхъухъягъе уахътэу, къешэкIыгъэ Ѣылакъэм къыпкырыкызэ, шлонгыю сюжетыр, пIаблэм е гобеленым тыриыхъягъе сурэтихэм нэфагъэр, лупкагъэр ахельхэр. Мыш фэдэ пкыгъошхохэм Ѣылэнгыапсэ ахэппльханыр псынкIеп, ау Мухъарбый шлонгъор ыкчи ашкэ шэгъэн фаер дэгъо зэхишлэштыгь, шэнгыни, Ѣыси, амали зыхигъотэжкыгь. Анахъеу ыгукэ ыгъатхъеу иоф зидишагъэр художественнэ темэ гъашлэгъонэу ижыре адигэ эпосу «Нартхэр» зыфиорам фэгъэхъыгъе произведенихэр ары. Мы иофшлагъэхэм ежэ сурэтишым адигэ лъепкын ишылэнгыгъе зэрилэгъурэр къашигъэлэгъуагь. Испэласэм ишылэнгыгъе къэлэ зэфэшхъафхэм якултурэ-гъесэпэ иофшлагъэр агъекэрлакъи — Москва, Казань, Минск, Махачкала, Шъячэ, Туапсэ, Налтык ахэр ашыгъильхъунхэ пльэгъуц. Иофшлагъе анахъ дэгъухэр Урысыи, Германием,

Иорданием ыкчи нэмикI хэгъэгүхэм ямузийн ыкчи унэе угъоигъэхэм ахэлъых, ахэмкэ УФ-м и Федеральнэ ЗэлукI Федерацаем и Совет ыкчи АР-м и представительству УФ-м и Президент дэжэ Ѣызэхъацагъэм яунхэр гъекIэрэклэх.

Мухъарбый живописым гухахъо хигуутэу иоф решэ. Исураэтшыгъэхэу «Певцы», «Циновщицы», «Пастух» зыфиохъэрэр испэласэм зэхишлээр, ыльэгъурэр зэрэбэр ыкчи иадыгэ лъепкь лъашэ ильяпIеу зэрэштыр, а зекI ёгтуу ыгуу зэрэпхыришырэр къэзыушихъатырэх.

М. А. Гъогунекъор хэку, край, шъоллыр, урысие къэгъэлэгъонхэм ахэлажэ. Ишлэгъе инхэу — «Мать», «Космос», «Салют» зыфиохъэрэр ыкчи зосымкэ илофшлагъеу «Добывший огонь (Саусэрыкъо)» зыфиорэр осешу зиэх.

Икэсэ сэнэхвятимкэ гүфэбэнгъээшко хэлъеу Мухъарбый иоф Ѣылэнгы къырэкло, икъоджэ гупсэу Блащэпсынэ дэт мэштыр ыитлигэе егугъо, къифишизэ зыгъэлэгъэлэгъэр Гъогунекъор ары. Ежэ иунагъоки тиинчныгъе-гупсэфынгъэр ил. Үкъоу Мурат ильягъо рэкло, сурэтиш, ыпхью Сусанин ашыгъэрэз гъэсэнгъе ил, унагъохэр ыкчи лъфыгъэхэр ялх, ахэр тэтэжь үшүмкэ, зымыуасэ Ѣылэнгы — іэпизырэр къа-

штэжьы, дахэу зэгурэлох. «Іазэм мэзахэ иIэп» — аlyагъ адигэхэм, цыиф испэлэсэ инэу, зиоффшлагъэхэмкэ Ѣылхъур, шъхъаклафэр къэзэлжэхъыгъеу, лъэлкын хыалэлэу фэлэжъэрэ сурэтышэу Гъогунекъо Мухъарбый къызыхъугъэр мы мафэхэм ильэс 85-рэ мэхъу, ашкэ тыгу кылддеэу тифэгушо, псаунгыгъе илэу, игупсэхэм адатхъеу, итворческе гүхэльхэр клишынхъу, шлоу Ѣылэнгъэрэ фэбэгъону фэтэло.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Сурэтихэр: «Адыгэ макъем» ихъарзынэш.

Клам ятэу Гъогунекъо Айсэр колхозым имеханизатор анахъ чанхэм ашыгъыгь, ыэ зэмькIурэ Ѣылгангъе ыкчи охтэ нэдэлпIыпIе зэригъотоу, унэгъо хызмэтым пае псеольэ зэфэшхъафхэр ышынгъыгъех. Лъэпкь Iашлагъэхэмкэ фэшэшнэгъеу иэр аш ыкъо хильхан ылъэкIыгь. Къоджэ еджапIе къызеухым, Гъогунекъо Мухъарбый зы заулэрэ икъуаджэ сурэтыш-гъэкIэрэклакло иоф Ѣышлагъ, аш нэужум Краснодар дэт художественнэ училищым чэхъагъ, Ѣеджагъ.

Еджэнир къызеухым, 1967-рэ ильэсийн, Мухъарбый иофшлагъи — Мыекъуапс Адигэ художественно-производственне мастерским Ѣыригъэхъагъ. Сурэтыши ныбжыкIе апэм анахъеу дэзыхъыхыгъэр графикэр ары ыкчи ашкэ гъэзагъеу, егугъо иоф ешэ, ау аш готову, нэмикI лъэнхъомкI — декоративно-прикладной искусственне зеушэты. 1970-рэ ильэсийн

Зыныбжь имыкъугъэхэм анаIэ атырагъэты

Адыгейм иполиции икъулыкъушIэхэм зыныбжь имыкъугъэхэм апае зэхэубытэгъе пэшорыгъэшь иофшлагъэхэм «Твой выбор — 2023» зыфиорэр зэхащагъ. АР-м хэгъэгу клоцI иофхэмкэ и Министерстве кIэшакло зыфэхъугъэ иофшлагъэхэм апэрэп Адыгейм зэрэшыкIорэр. КыткIэхъухъэрэ лэууххэм бзэджэшлагъэхэр ыкчи хэбзэукононгъэхэр зэрамыхъанхэм ар фэлорышэ.

Мы ильэсийн рекюкыгъе иофшлагъэхэм министерствэм иподразделение зэфэшхъафхэм якъулыкъушI 75-рэ хэлэжъагъех. КIэлэджахъохэм ыкчи ахэм янэ-ятэхэм лекции 500-м ехъу къафеджагъех. Зэгурьонгъе зэрымьыл унагъохъу учетын Ѣытхэм хэушхъафхыгъеу анаIэ атырагъэтыгъ. Аш фэдэ унэгъу 178-м ашыгъагъех.

Аш нэмикIеу зыныбжь имыкъугъэхэр зыщызэрэгүйрэ чынгыл 130-м ехъу ауплэгъуц. Къатыбэу зэтет унэхэм ястаршхэм, джащ фэдэу къоджэ посэупIхэм япашхэм зэдэгүйгъеу 80-м ехъу адашыгъ.

ЛъыгъипIэн ямайэу гъогум тетхэр къыхгээшыгъэнхэм ыкчи хэбзэукононгъэхэр зэрамыхъанхэм афэорышIэрэ пэшорыгъэшь патриотичес, спорт ыкчи шэнгыгъе хэзэгъэхъэр иофшлагъэхэр къулыкъухэм ра-гъэлакло гъе.

Ахэм ашыц министерствэм епхыгъеу зэхащэгъе Общественне советым илъикIохэр зыжлэжэгъэхэе иофшлагъэхэр «Я выбираю жизнь» зыфиорэр. Аш зэфэшыгъе шыкIем тетэу иоф зышишIэрэ Мыекъуапс хэушхъафхыгъе егъэджэн-пуныгъе

учреждением Ѣылгангъе ыкчи мыш Ѣеджэрэ нэбгыри 100-м ехъу иофшлагъэхэм хэлэжъагъ. Хэгъэгу зэошхом ильэхъан тичыгIэгъухэу лъихъужь хуягъэхэм якъэбархэр къафалотагъех, джащ фэдэу медицинэм истудентхэр къыхгээлахъэхи апэрэ медицинэ іэпIэгъуэр зэрягъэз-кыщтым Iэтахъохэр нэрильзэгъо Ѣылгангъеу Ѣаштэхэр

учреждением Ѣылгангъе ыкчи мыш Ѣеджэрэ нэбгыри 100-м ехъу иофшлагъэхэм хэлэжъагъ. Хэгъэгу зэошхом ильэхъан тичыгIэгъухэу лъихъужь хуягъэхэм якъэбархэр къафалотагъех, джащ фэдэу медицинэм истудентхэр къыхгээлахъэхи апэрэ медицинэ іэпIэгъуэр зэрягъэз-кыщтым Iэтахъохэр нэрильзэгъо Ѣылгангъеу Ѣаштэхэр

Урысыи хэгъэгу клоцI иофхэмкэ и Министерстве имежмуниципальне отделхэу «Кошхъабл» ыкчи «Адыгэкъал», джащ фэдэу хэгъэгу клоцI къулыкъум иотделу Джэдже районом Ѣылэнгы якъулыкъушIэхэм учет зэфэшхъафхэм ахэт кIэлэцыкIуухэм апае футбол джэгунхэр зэхащагъех. Аш нэмикIеу Тэхъутэмыкье районом

иполиции икъулыкъушIэхэм кIэлэджахъохэр Юнармием хэтхэм аlyагъэлэгъэрэх, ныбжыкIе движением хахъ зышоигъохэр аш пыль къэбархэм аща-гъозагъех.

Ашьэрэ классхэм арысхэм яфитынгъэхэр ашIэнхэм пае джагъкэ шъашэм ильэу «Хыкум процесс» зыфиорэр Мыекъуапс районим Ѣылгангъеу, роль зэфэшхъафхэр къашызэ кIэлэджахъохэм заушатын амал ялагъ. Мыш дэжым АР-м хэгъэгу клоцI иофхэмкэ и Министерстве экстремизмэм пэуцужыгъээнымкэ игупчэ икъулыкъушIэхэм нытыхэм анаIэ тырарагъэдзагъ кIэлэцыкIуухэм интернетир Ѣынгъончъеу агъэфедэнымкэ ашэн фаяхэм.

АР-м хэгъэгу клоцI иофхэмкэ и Министерстве наркотикхэм хэбзэнчэу ятэзеклон лыпльэрэ иотдел иофышишIэхэм хэушхъафхыгъеу «Твой выбор» зыфиорэр Адыгэкъалэ икэлэджахъохэм афызэхашагъ. Мыш фэгъэхыгъе пьесэу «Остановиться вовремя» зыфиорэр къафагъэльгъуагъ.

Зэфэхьысыжхэр къашызэ Адыгейм иполиции икъулыкъушIэхэм къаулагъ тапэки мыш фэдэ пэшорыгъэшь иофшлагъэхэр зэхащээ зэрашыщтыр ыкчи ахэм къыхгээлэгъэрэ ныбжыкIе хэм япчыагъе нахынэ шыгъигъен зэрэфаэр.

АР-м хэгъэгу клоцI иофхэмкэ и Министерстве пресс-къулыкъу

Адыгэ къужъэм ыклю мышрысэхэм якъэгъэнэжын

Ижыре адигэ къужъ ыкли мышрысэ лъепкъэм афэгъэхыгъэ тхылье Ирина Бондуркэр Кудаикъо Нуриетрэ кыдагъэкыгъэм ильэтегъэуцо етэфым пкыгъохэр хашыкыгъэним зызыфагъэсэрэ еджаплэу «Одыджын» зыфиорэм щыкыагъ.

Зекозещэу Юлия Пилипайтите ащ клашакло фэхъугъ.

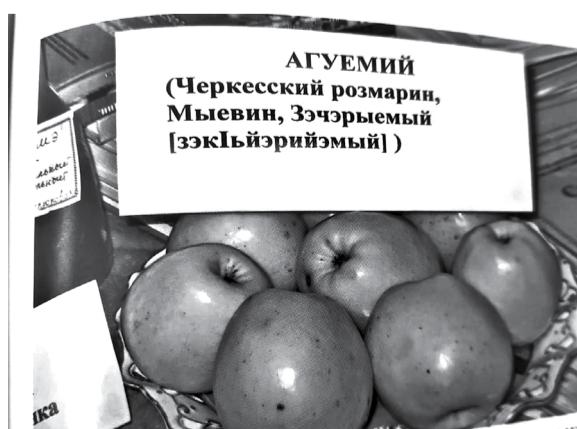

Тхыльеу кыдагъэкыгъэм дэт юфшахъэм хакъеу къеклоплагъэр Кудаикъо Нуриет нэйасэ фишыгъех. Ащ зэрэхижъенэфыкыгъэмкэ, тхыльым лъапсэ фэхъугъэр Мыекъопэ къэралыгъ технологоческэ университетим мэкумэш технологиехэмкэ ифакультет шэнэгъэр юфхъабээз зэшүихъгъэр ары. Ижыре адигэ къужъэм ыкли мышрысэхэм ягенофонд изэгъешэн, ахэр кызынчыкыхэр чыплэхэм, еже пхъэшхъэ-мышхъэхэр зыфэдэхэм якъэтхыхан тхыльым дэтих. Адигеим ыкли хы Шуцэ лушьом ашыкогъэ ушэтийн экспедициехэм язэфхъысыжъхэри ащ кызынхаутыгъех. Мыекъопэ къэралыгъ технологическе университетим, политехническе коллежым якэлэе гаджэхэмрэ ястудентхэмрэ ижыре адигэ мышрысэ, къужъ лъепкъэм якъихъгэшынкэ ыкли якъэгъэнэхынкэ юфшэнэу зэшүахыгъэр тхыльым игъэлтогъиу кызынхыхагъ. Ижыре адигэ мышрысэ ыкли къужъ лъепкъхэу кыхагъэшыгъэхэм ацэхэр, пхъэшхъэ-мышхъэхэм ясурэтхэр яту- сэхэу кыдажъагъех.

«Черкесия в картах» зыфиорэ тхыльэу Едыдж Батырай, Хъоткъо Самир, Даур Хъусен, Джамырзэ Алан зэхэтэу кыдагъэкыгъэр адигэ чыгхатэхэм якъихъгэшыжъынкэ ишпилэгъу кыфэхъун зэральэкиштим Кудаикъо Нуриет игу- туу кышишыгъ.

Кудаикъо Н.: «Сэ хылшю шапсыгъэхэм сащиц, ащ сикынчыхъугъ. Си- цыкыгъюм къесашжъкы чымыр къэт- фыжынэу сянэжъ сыртгысэу таидэжъ- кэ, адигэ кужъ ыкли мышрысэ чыгхэм тазэрэнэсийштогъэр ыкли ахэм алый

пхъэшхъэ-мышхъэ ыашуухэр къизэрэт- хыштогъэр. Тищагу дэтигъэхэм ахэр анахъ ыашуухэр. ыкли ащ пае ренэу сежэштогъэ чымыр къэтфыжынэу тыз- щыкъошт ухьтэм. А чыгхэм якомэжъхэр къахыжъхэти, щагум дэтхэм зэра- гуягъакъэштыгъэр зыми кысифуатэштогъэп. Ар нэужум сшэжъыгъэ. Агу- мый зыцэ мышрысэм — «розмарин черкесский» зыфиорэ лъепкын «зэчэ- руяжъмый» palo Агуй-Шапсыгъэ дэсхэм. Плыжъэу мышрысэ чыгыр мэзым кы- хэзигъотагъэм ыкли ащ комэгуакэ фэ- зышигъэм ыцэ фаусыжъыгъ. Чыгыр мэзым кыхитыкъи Зэчэрэе ишагу щигъэтысхъэгъагъ. А чыгым джы ильэс 200 фэдиз ыныбжъ. Ебэджыгъэу чыгум хэль нахъ мышэм, лъапсэр пыкыкы- гъэл, зэрэлса, пхъэшхъэ-мышхъэхэр кылэкъэл. Лъапсэм чыг шуамплэмкэл пкынм ишыкъэгъэл псыр негъэс, микро- элементхэр зыхеэх. Шуамплэмкэл чыгыр «машхэ», хэхъо, зээты. Мэзым кызынхъурэ мыяшхъэм (дикая яблоня) ыкли кыхэкырэ чыг цыкылум шхъэралтэ — привикэ фашы культурнэ мышрысэ лъепкыр. Джащ фэдэу адигэ чыгхатэхэм адэлажъэштогъэр. Чыг гэтыс- жъхэр мэзым кыхахыжъхэти, щагу- хэм адагъэтысхъажыштогъэр, — Нуриет кыулатэрэм ельтыгъэу сурэт-слайд- хэр проекторымкэ кыгъэльягъошты- гъэх, тхыльым кыдэхъагъэр нахъ нэрыльэгъу къеклоплагъэхэм афэхъуцтогъ. — Шэхэкэй тышцэлэм дгъеунэфыгъэ — мы мышрысэ чыг лъепкын «ебры- къомый» зэрэшдэгъэрэр. Ебрыйкор — цэ, цыфэу мышрысэр мэзым кыхэ- зыгъотагъэм ыцэ фаусыжъыгъ. «Адигэ чыгхатэхэр» зыфиорэ проект халамээт горэ. Чэмьшю Гъазий кыгууп- пшигъыгъагъ. Ар дгъэцакээз, къутырэу Шунтук къужъ чыг гъэшэгъон кызынчдотогъыгъагъ. Къужъыр къэзгъанэ шоойгъо гъэуччылалтэ дасльхыи, эгэ- щигъыгъагъ. Хылшю шапсыгъэхэм я Адигэ Хасэ хэтхэм заудгэ- кэнэу тыхыон зэхъум къэштэ- жыгъ, язгэлээгъун слии. Тэклэф къужъхэр жүжкыгъэх, ау кызын- сэштэхэм мэ ыашуур унэм изы къэхъугъ. Зауплэкъум, ишлүгъэ- ки агу рихъыгъ. Джащ фэдэ лъепкын икъэгъэнэжын къыд- дэхъугъ.

Анахъ мэхъанэ зиэу тхыльым уасэ фэозыгъэшырэр пхъэшхъэ-мышхъэм ацэхэр ыкли узщауклэрэ чыплэхэр къэтхъягъэхуу зэрэдэхэр ары. Адигэ цэ шыыпкъэу ялхэм уагъатхъе, ахэм афэгъэхыгъэ тхыгъэхэм пшогъэшэгъонуу уждж, пхъэшхъэ-мышхъэ пэпч уулзэ- күрээз фэдэу.

Гуышыэм пае, **алэнкъужъ** — къудажэхэу Къэлэж ыкли Хъаджыкъо уащылокъэ, гъэмэфэ-бжыхъэ лъепкъ, ин дэдэп, уцышо, зы лъэныкъомкэ шъялпты, ыашу, пышшо къэт, ыкуц фыжъы, шуцэ хуурэл. Ау бащэрэ зыыштыкъэ, шоколадым ышо къеубыты, бэрэ щылтырэп, мэкоды.

Къужъщэпласт — къудажэхэу Псыбэ, Шэхэкэлишхо, Къэлэж ыкли Хъаджыкъо уащылокъэ, гъэмэфэ-бжыхъэ лъепкъ, къу-

ышрысэ хуурай, уцышо нэгъыф, ты- гъэр кызыногъэ лъэныкъор шэпльышо, пышшо къэт. Мэкьюогъу-бэдээгъу мазэхэм къэхъу.

Мынхада — Агуй-Шапсыгъэ кыщэкы, жьеу къэхъу, пытэ ыкли хафэ, щыргъэ- лыим гъожы къэхъу, хэфэ-шэлүпсыр къештэ, мэ ыашу пехы.

Мынхада — Псыбэ кыщэкы, мышрысэ ин хураих, хэфэ-шэлүпсыр къыткло, мэушшэбы, пынкэу мэкоды.

Пынхакомый — Шэхэкэй кыщэкы, пхъэшхъэ-мышхъэ иным фэд, мышрысэхэр плыжъжь шольырхэр кыззхырэ уцышох, къыкылэлтыкъорэ мышрысэ ульоигъом нэс щэлыхъ.

Тхыльым пхъэшхъэ-мышхъэхэм ясу- рэтхэри, ахэр кызыпкыгэгэе чыгхэри зыфэдэхэр дэтих. Зэклемки ижыре адигэ къужъ ыкли мышрысэ лъепкъ 40 фэдиз тхыльым кызынхъягъ. А юфшэнэир джыри икъо зэшохыгъэп, ушэтихэр макх. Шоигъоныгъэ зилэ шэ- ныгъэлэжъхэр ащ хэлжээнх альэкишт.

«Тызгэгъушуагъэр, — кыхегъэцы Нуриет, — ушэтийн юфшэнэу тышгэхэр Адигеим, Краснодар краим, Къэбертэе-Бэлкъарым, Къэрэшэ-Щэрджеэсийн, Тыркуем ашылсэхэрэм ашлэгъэшэгъон зэрэхъугъэр ары. Пхъэшхъэ-мышхъэхэм якъэгъэкын еклонлэклэгъэлэгъэ хальхэх хуугъэ, лъепкъхэр зэрээзтэфыгъэхэм гүнэ лъафэу аублагъ».

Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адигеим» икъэтинэу «Туристический маршрут» зыфиорэр тэзихырэ купым хэтэу Кудаикъо Нуриет Мыекъопэ районым ит зыгъэпсэфыпэу «Горнэм» зэрэхъягъэм, ижыре адигэ къужъ чыг 15 фэдиз, чыгхэтэ псау, зэрэдильэгъуагъэм икъэбари тхыльым кын- дэхъагъ. Фэдэ чыгхатэхэр къетуухумэнхэ зэрэфаем щеч хэлпэг. Ащ дэлжээнхэдээшт къэралыгъо программэхэр зэхагъэуцох. Шыкылэ-амалэу агъэфедэхэрэм ашыщ ахэм афэдэ чыгхэри зыдэшт щылпэхэм ягоолакациихэм якъихъгэшын, язхэ- гъэуцон джыдээм зэрэдэлжъэхэрэр. Гуышыэм пае, Мыекъопэ районым мыхэм афэдэ чыгхатэхэрэе чыг зырыз-ту- рытгэу арьтхэм ячыпээ игъэнэфэн дэлжээнхэдээшт купым Кудаикъо Нуриет хэтэу джырэблагъэ юф адишлэнэу зэгъэхъазы- ры. Ижыре адигэ пхъэшхъэ-мышхъэ чыгхэм ямузеу ахэр агъэнэфэштых, зыдэшт щылпэхэм ягоолакациихэм язхэгъэуцонуу шэнэгъэлэжъхэм ягхэл.

ТЭУ Замир.
Сурхэр авторым иех.

жыр ины, уцышо, чыгым кызыпкылэ зэгоуты, бэрэ щылтырэп.

Къужъпекиыхъ — къудажэхэу Шъхва- фит, Къэлэж, Хъаджыкъо уащылокъэ, бжыхъэ лъепкъ, итеплэклэкъылхах, бэрэ щылтын ыльэкъыщт, ыкуц нэгъыф, ыашу, пышшо къэт, чыгым бэу кыпэлкэ, укцэригъхыхъанэу щытгэ.

Къужъырэис — Псыбэрэ Пэнэжъыуа- ере уащылокъэ, бжыхъэ къэлэ лъепкъ, мэ ыашу пехы, ин дэдэп, пышшо къэт, кызы- тырьгъокъэ ыкуц шуцэ хуурэл, пхъэ- шхъэ-мышхъэхъэу бэ къытырэп.

Джащ фэдэ мышрысэ лъепкъеу къэт- хыхъагъэхэри.

Адыгэмыепас — Псыбэ, Шэхэкэй, Агуй-Шапсыгъэ кыщэкы, хэфэ-шэлүп.

Къашъом и Дунэе маф

Лъэпкъ кульгурэм игъундж

Адыгэ лъэпкъ къашъом иан- гъехъагэ хэльэу хэлажьэ. «Крем- самблэу «Мыекъуапэ инэфыльэ- левский бал» зыфиорэ мэфэкіэу хэр», художественэ пащэр — гээ къэс Москва щызэхашэрэм УФ-м культурэмкэ изаслуженэ хэлажьэ.

Ioфышэу, Адыгэ Республикэм Клэлэцыкъухэм ыкы нахыжь- инароднэ артистэу Нэнэйж Ай- хэм ятвorchествэ ихэгъехъонкэ дэмыр. Адыгэ лъэпкъ къэшьо 20 Мыекъопэ гупчэм епхыгэ къэ- фэдиз купым ирепертуар хэт, шьокло ансамблэу «Сюрпризыр», ахъаз къашъор ахэм зэу ацыш. художественэ пащэр — УФ-м 2020-рэ ильэсэм «УФ-м лъэпкъ гъэсэнгъэмкэ иофышэ гъэшшуа- творчествэмкэ изаслуженэ куп» гъэу, АР-м культурэмкэ изаслу- зыфиорэ щытхуцээр къылэжьиг. жениз Ioфышэу Лариса Тупчаяр. Непэрэ мафэм ехүлэу ансам- Ллэшлэгъукээм къыдэхъуяа къэ- блэм ныбжыкэ 250-м еху хэт. шьокло купым зэклэмки нэбгыре Ильэс 11 хуугъэу «Кавказыр 87-рэ хэт. Урыс, адыгэ, молдаван, орзмамыр» зыфиорэ фестивалэу ермэл, китай лъэпкъ къашъохэр Тыркуем щызэхашэрэм купыр къашых, эстраднэ композициехэр

Сурэхэр къэ- шъокло купхэм яхъарзынэц къыхэхьиг.

къагъельгъох. Лъэпкъ къашъомрэ джыре уахтэм ихореографиэрэ зыщызэдийштэрэ къэгъельгъонхэр, балетыр ялофшагъэхэм ахэт. Хэгъэгум ишьольыр зэфэшхъафхэм ашызэхашэрэ зэнэкъохум ахлажьэ, жъоныгъуакээм иапэрэ мафэхэм Уфа щыклошт. Дунэе фестиваль-зэнэкъою «Адми- ралтейская звезда» зыфиорэм хэлэжьэнэ шэхэу гьогу тэхьашт.

Непэрэ уахтэм иискусствэ зыщыхагъэхъорэ гупчэм хэтэу, эстраднэ орэдымрэ къашъомрэ якупэу «Шпаргалкэр», художе- ственэ пащэр — УФ-м имузы- кальнэ обществэ изаслуженэ Ioфышэшкоу, АР-м изаслуженэ артистэу Марина Фатеевар. Купым нэбгыре 70-рэ хахъэ. Ордэзу къалорэм пэпч пломи хуунэ лъэпкъ къашъомрэ джыре хореографиэмрэ зыхэт компози- циехэмкэ къагъэлэракэ. Мэлдэл- фэгъум ипэублиз Дунэе зэнэкъо- къоу «Эстрадэм ижьогьо ныбжы- клаэр» зыфиоу Санкт-Петербург щыкгуагъэм купыр хэлэжьаг. Ансамблэм хэтхэм якъешъуакэ аш щыхагъэунэфыкыг. Нэбгыре шыилл фэдиз зыщызэнэкъохум фестивалым апэрэ степень зиэлаураеатыцэр къындыдахыг.

ТЭУ Замир.

1941 — 1945-рэ ильэсхэм щыгэгэ Хэгэгү зэошхом

Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр ильэс 78-рэ зэрэхъурэм

Фэгъэхьыгъэ мэфэк I Ioftxabzexu зэхашштхэр

Мазэр, мафэр	Уахтэр	Ioftxabzexr zyfedor	Ioftxabzexr zyshyzexhaashcht chyplær
Жъоныгъуакэм и 1-м	мафэм кыклоц	Іэрышхэм якъэгъэльэгъонэ «Город мастеров» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр (ур. Комсомольскэмэ) Пушкиным иурамэр агузэгү дэжь
Жъоныгъуакэм и 1-м	11:00	Къэлэ зэнэкъоххэм щатекуаъхэм тынхэр защифагъашшошшт мэфэк Ioftxabzexu «Мы — наследники Победы!» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр, эстрадэу «Ракушкэм» дэжь
Жъоныгъуакэм и 3-м	10:00	Орэдымкэ къялэ зэнэкъохуу «Равнение на мужество» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, В.И. Лениным ипчэгү
Жъоныгъуакэм и 3 — 4-м	12:00	Литературнэ-музыкальнэ композициеу «Хэти, сиди ашыгъупшагъэп» зыфиорэр Адыгэ Республиком культурамкэ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Адыгэ Республиком итеатральнэ объединение»	къ. Мыекъуапэ, Пушкиним ыцлэктэ щыт унэр
Жъоныгъуакэм и 4-м	12:30	Тхыль къэгъэльэгъонэ «Этих дней не смолкнет слава» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, Адыгэ республикэ кэлэцыкыу библиотек
Жъоныгъуакэм и 4-м	12:30	Литературнэ-музыкальнэ концерт, тхыль къэгъэльэгъонэ «Песни огненных лет» зыфиорэр (клубуу «Радуга»)	къ. Мыекъуапэ, Адыгэ республикэ кэлэцыкыу библиотек
Жъоныгъуакэм и 4-м	14:00	Литературнэ-музыкальнэ Ioftxabz, тхыль къэгъэльэгъонэ «Великая поступь Победы» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, Адыгэ республикэ кэлэцыкыу библиотек
Жъоныгъуакэм и 5-м	10:00	Теклоныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэк концерт	къ. Мыекъуапэ, искуствэхэмкэ Адыгэ республикэ коллежэу У.Хь. Тхьабысым ыцлэ зыхырэм дэжь
Жъоныгъуакэм и 5-м	12:00	1941 — 1945-рэ ильэсхэм щыгэгэ Хэгэгү зэошхом Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр ильэс 78-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ мэфэк зэлукэрэ концертэ	къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республиком и Къэралыгъю филармоние
Жъоныгъуакэм и 5-м	19:00	Литературнэ-музыкальнэ композициеу «Хэти, сиди ашыгъупшагъэп» зыфиорэр Адыгэ Республиком культурамкэ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Адыгэ Республиком итеатральнэ объединение»	къ. Мыекъуапэ, Пушкиним ыцлэктэ щыт унэр
Жъоныгъуакэм и 5 — 7-м	мафэм кыклоц	Есынымкэ зэнэкъохуу шхъэихыгъэу 2013-рэ ильэсм къэхъугъэ шхъэожьехэмрэ шхъэшъэжьехэмрэ зыхэлэхъэштхэр	къ. Мыекъуапэ, псаунигъэр зыщаагъэптырэ Адыгэ республикэ физкультурэ комплекс, Гагариним иур., 7
Жъоныгъуакэм и 5 — 8-м	19:00	«Кинотеатр под открытым небом» зыфиорэр проектым къыдыхэлэхъэштэгъэ Ioftxabzэу «Этот день мы приближали, как могли!» зыфиорэр (1941 — 1945-рэ ильэсхэм щыгэгэ Хэгэгү зэошхом фэгъэхьыгъэ кинофильмэхэм ялпыштых)	къ. Мыекъуапэ, күлтурэм и Унэу «Гигантым» дэжь, ур. Краснооктябрьскэр, 1а
Жъоныгъуакэм и 6-м	10:00	Дзюдомкэ ветеранхэм язэнэкъохуу шхъэихыгъ	къ. Мыекъуапэ, физкультурэмэ дзюдомрэкэ институтыр
Жъоныгъуакэм и 6-м	19:00	З. Чернышевам ильесэ техыгъэр спектаклэу «Романс для двух голосов» Адыгэ Республиком культурамкэ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Урсын къэралыгъю драматическэ театрэу А.С. Пушкиним ыцлэктэ щытыр»	къ. Мыекъуапэ, Пушкиним ыцлэктэ щыт унэр
Жъоныгъуакэм и 6 - 7-м	мафэм кыклоц	Мыекъуапэ исамодеятельнэ творческэ коллективхэм яконцертхэр «Победный май» зыфиорхэр	къ. Мыекъуапэ, къалэм имикрорайонхэм ящагухэр
Жъоныгъуакэм и 7-м	10:00	Футбол цыкликмэ зэнэкъохуу футболыр зикласэхэмрэ ветеранхэмрэ зыхэлэхъэштхэр	къ. Мыекъуапэ, лицеуу N 8-м спорт джэгупл, Гоголим иур., 112
Жъоныгъуакэм и 7-м	10:00	Күшхъэфэчэ спортымкэ фестиваль	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр (шахмат клубын дэжь)
Жъоныгъуакэм и 7-м	11:00	Шы спорт Ioftxabzэхэр	къ. Мыекъуапэ, республикэ шыкъэгъэчъял
Жъоныгъуакэм и 7-м	11:00	Лазертагымкэ зэнэкъохуу	къ. Мыекъуапэ, Мыекъопэ къэралыгъю технологическэ университет
Жъоныгъуакэм и 7-м	11:00	Волейболымкэ зэнэкъохуу зыныбжь ильэс 45-м шхъэдэкыгъэ хуульфыгъэхэр зыхэлэхъэштхэр	къ. Мыекъуапэ, АКъУ-м спортзал, ур. Первомайскэр, 208
Жъоныгъуакэм и 7-м	13:00	Шахматымкэ Мыекъуапэ и Кубок шхъэихыгъ	къ. Мыекъуапэ, республикэ шахмат клубыр, Пушкиним иур., 18, лит. К
Жъоныгъуакэм и 8-м	10:00	Къэчъэнымкэ Мыекъуапэ ичемпионат	къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр
Жъоныгъуакэм и 8-м	11:00	Волейболымкэ зэнэкъохуу зыныбжь ильэс 30-м шхъэдэкыгъэ бзылфыгъэхэр зыхэлэхъэштхэр	къ. Мыекъуапэ, АКъУ-м спортзал, ур. Первомайскэр, 208
Жъоныгъуакэм и 8-м	16:00	Теклоныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ патриотическэ викторин	къ. Мыекъуапэ, Адыгэ къэралыгъю университет
Жъоныгъуакэм и 9-м	10:00	Хэгэгү зэошхом щыфхэхъэхэм афагъэпсыгъэ Гупчэ мемориалым къэгъэхъэр кэлэтиярхъащых. Авиабазэм, Урсынэм и ФССП АР-мкэ и Гъэйорышланлэ, АР-м и МВД, Урсынэм и ФСИН АР-мкэ и Гъэйорышланлэ, Урсынэм и МЧС АР-мкэ и Гъэйорышланлэ ялофышхэмэр юнармейцэхэмрэ аш хэлэхъэштхын	къ. Мыекъуапэ, Гупчэ мемориал
Жъоныгъуакэм и 9-м	11:00	Klälçiklyhэм атегъепсыхъэгъэ мастер-классу «Цветок Победы» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, күлтурэм и Унэу «Гигантым» дэжь, ур. Краснооктябрьскэр, 1а
Жъоныгъуакэм и 9-м	11:00 – 15:00	Интерактивнэ площадкэу «День нашей гордости и славы!» зыфиорэр: бзылфыгъэ хэлтэхъялхъэм якъэгъэхъазырынкэ мастер-классу «Символ Победы» зыфиорэр; творческэ мастерскоо «Цветы Победы» зыфиорэр; викторинэу «Хэти, сиди ашыгъупшагъэп» зыфиорэр; тхыль къэгъэльэгъонэу «Нам дороги эти позабыть нельзя» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр, эстрадэу «Ракушкэр»
Жъоныгъуакэм и 9-м	11:00 – 14:00	Гъэсэнгъэ языгъээтоирэ организациехэм ятвorchескэ коллективхэм яконцертэу «Марш Победы» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр идэхъял
Жъоныгъуакэм и 9-м	11:00 – 17:00	Хэгэгү зэошхом хэлэхъягъэхэр агъэшхэштхын. «Спой, гармонь, нам о Победе!» зыфиорэр концертэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр
Жъоныгъуакэм и 9-м	12:00 – 14:30	Мыекъуапэ икъэлэцыкыу творческэ коллективхэм яконцертэу «Победа в сердце поколений!» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр, эстрадэу «Ракушкэр»
Жъоныгъуакэм и 9-м	14:30 – 15:30	Творческэ коллективхэм яконцертэу «Спасибо деду за Победу!» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр, эстрадэу «Ракушкэр»
Жъоныгъуакэм и 9-м	14:30 – 15:30	«Голос Победы в наших сердцах» зыфиорэр концертэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр идэхъял
Жъоныгъуакэм и 9-м	15:30 – 17:00	МэфэкI программэу «Тебе, Победная весна, стихи и песни наши» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр, эстрадэу «Ракушкэр»
Жъоныгъуакэм и 9-м	16:00 – 18:00	МэфэкI концертэу «И пусть ликует май Победы!» зыфиорэр. Флешмобэу «Этот день Победы» зыфиорэр хэлажьхэрэми, еплыхэрэми Теклоныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ орэдир къызэдашт	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр идэхъял
Жъоныгъуакэм и 9-м	17:00 – 18:00	Муниципальнэ духовой оркестрэм иконцертэу «Аккорды Победы» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр, эстрадэу «Ракушкэр»
Жъоныгъуакэм и 9-м	18:00 – 20:30	Къэшьонымкэ пчыхъэзэхахьэу «Вальс Победы» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, зыгъэпсэфыпэ къэлэ паркыр, эстрадэу «Ракушкэр»
Жъоныгъуакэм и 9-м	19:00	Зэрэ Урсынэу такыккэ Ѣшыгъоштхын	къ. Мыекъуапэ, В.И. Лениным ипчэгү
Жъоныгъуакэм и 9-м	19:00	Адыгэ Республиком иартистхэм ямэфэкI концерт	къ. Мыекъуапэ, В.И. Лениным ипчэгү
Жъоныгъуакэм и 9-м	21:00	МэфэкI мэштоустхы	къ. Мыекъуапэ, В.И. Лениным ипчэгү

Футбол

«Тульскэр» чемпион

Адыгейм икомандэ шъхьаіэу «Зэкъошныгэм» ильэс пчагъэрэ щешэгъэ Анатолий Абрамовым ыцлэкэ зэхашгъэ зэнэкъокум командэ 12 хэлэжьагь.

Финалым ихагъэх мы турнирим гъого-гъуитфэ ичемпионэу «Ошьутенэр» ыки Мыекъопэ районым икомандэу «Тульскэр». «Ошьутен» — «Тульскэр» — 4:6 (1:1).

Ильэс пчагъэхэм нэмыхи командэхэм афызэшомыкыгъэр Мыекъопэ районым икомандэ къыдэхьуугь. «Ошьутенэм» зэнэкъоку зэфэшхъафхэм зэльыптиу теклоньгэ 23-рэ къащидыхыгь. Анатолий Абрамовым Ыгаор къэлапчээм зэрэдидзэгъэ пчагъэм ирекордрэ «Ошьутенэм» игъехъя-гъэрэ уашоокыныр къин хуущт.

«Ошьутенэм» хэт футболист шъхьа-иэхэм ашыщхэр финалым щешэнхэ альэкъигъэп. Мыекъопэ районым икоман-

дэ мызыгъэгум нахь лъэшэу къычлекыгь ыки аперэу «Абрамовым и Кубок» къыдихыгь.

Цыфхэм ашыгъупшэрэп

Тэхьутэмийкье районым ит къуаджэу Хъаштыку щыкъогъэ фут-болымкэ зэнэкъокуур Хъаклэко Асфар Ибрахим ыкъом ишлэжь фэгъэхьыгъагь.

Ильэс 30-кэ узеклэбэжьем ыныбжь ильэс 43-м итэу аш идунаи ыхъожьыгь, ауджы къызынэсэгъэми ар ичилгэхгүйхэм, ишъэогъухэм, зышеэштыгъэхэм агу иль, Афысынэ къоджэ поэуплэм хэхэрэ чылэхэм шоу афишлагъэр цыфхэм ашыгъупшэрэп.

Аш ишуагъэкэ Хъахъуратэм ыцлэ зыхыре хъызметшалыг хэхъоныгъашхэр ышыгъэх, шъольырым щылэртыхэм ясатыр хэхъагь. Къуаджэм иурамхэм ашыщ Асфар ыцлэхы. Джащ фэдэу цыф шлагъом ишлэжь фэгъэхьыгъэу футбольымкэ зэнэкъоку зэ-

хацэ. Ильэс къэс Асфар Ибрахим ыкъор къызыщихъуэ мафэм ехууллэу ныбжынхээр зэнэкъокуух. Йофтхабзэм къещакло фэхьугъэх чыпэ адмиинстрациемэрэ спорт еджаплэмэрэ, ныбджэгъухэр ыки йахылхэр.

Хъаштыку щыкъогъэ зэнэкъокум команда 4 хэлэжьагь. Зэлукэгъухэр гъашэгъонзу клаагъэх, футболистхэм ешэлэх дахэ къагъэлэгъуагь. Алерэ чыпээр Псэйтку икомандэ ыхъыгь, къуаджэу Пэнэхэс ятлонэрэ хуугъэ, Афысынэ икомандэ ящэнэрэ чыпээр къидихыгь.

Зэнэкъокум хэлэжьэгъэ командахэм зэкэми ахьщэ шүхъафтынхэр ыки футбол ишгэохэр аратыгъэх.

Дзюдо

Хагъэунэфыкырэ
Чыпэхэр къидахыгъэх

Мы спорт лъэпкын епхыгъэу къэбар гушоогъуиту къытлукагь. Олимпийскэ резервым испорт еджаплэ зыышыгъасэхэрэм Ер-мэлхъаблэ ыки Кисловодскэ ашыкъогъэ зэнэкъокуухэм медальхэр къащахыгъэх.

Къыблэ федеральнэ шъольырым ипервенствэу Ермэлхъаблэ щыкъагъэм теклоныгъэр къыщидыхыгь Владислав Евченкэм. Ильэс 13-м нэс зынбжыхьем ар янэкъокуугь, чемпионыр зыгъасэрэр Хъакуринэ Дамир.

Шъольыр мэхъанэ зиэ турнирэу «Judoka2023» зыфилорэр Ставрополь краим щыкъуагь. 2007 — 2009-рэ ильэсхэм къэхъугъэхэм язэнэкъокуухэм республикэм илъыкхэм медали 5 къащахыгь. Теклоныгъэр къидахыгь Максим Гонскэм, ятлонэрэ хуугъэ Арсений Хачатурян, ящэнэрэ чыпээр къафагъашшошагь Байкъул Аслъан, Арутюн Авагян ыки Ожъ Темир.

Тиспортсменхэм ыки ахэм ятренирхэм тафэгушо, тапэкли гъехъэгъашшохэр ашынхэу афээтэло.

Зэхээшагъэр ыки къыдэзыгъэхъэр: АР-м лъэпкэ Йоффхэм-кэ, Іэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкээгъухэм адьряйэз зэпхынгъэхэмкэ ыки къэбар жуутгээм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: 385000 къ. Мыекъуапэ, ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197. Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79 Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэхээ 5-м емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээу, шрифтыр 12-м нахи цыклюнуу Ѣытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкегъэжийхых. E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр: УФ-м хэутын Йоффхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыки зэлты-Іэсэкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ Чыпэ гъэйоришап, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыгъэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкэмкэи
пчагъэр
4245
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 722

Хэутынным
узыцкээтхэнэу
шыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщыхаутыгъэхэу
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьаэр
Мэшлээкъо С. А.

Редактор шъхьаэм
игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэгъыж
зыхъыре
секретарь

Тхъаркъохъо А. Н.